

EURÓPSKA KOMISIA PROTI
RASIZMU A INTOLERANCI
SPRÁVA O
SLOVENSKEJ REPUBLIKE
(Siedmy monitorovací cyklus)

Prijatá 17. marca 2026

Uverejnená 11. júna 2026

EURÓPSKA KOMISIA PROTI
RASIZMU A INTOLERANCII

SPRÁVA O SLOVENSKEJ REPUBLIKE

(Siedmy monitorovací cyklus)

Prijatá 17. marca 2026

Uverejnená 11. júna 2026

CRI(2026)16

The reproduction of extracts (up to 500 words) is authorised, except for commercial purposes as long as the integrity of the text is preserved, the excerpt is not used out of context, does not provide incomplete information or does not otherwise mislead the reader as to the nature, scope or content of the text. The source text must always be acknowledged as follows "© Council of Europe, year of the publication". All other requests concerning the reproduction/translation of all or part of the document, should be addressed to the Media Department, Council of Europe (F-67075 Strasbourg Cedex or publishing@coe.int).

All other correspondence concerning this document should be addressed to the European Commission against Racism and Intolerance (ECRI). Council of Europe, F-67075 Strasbourg Cedex. E-mail: ecri@coe.int

Photo: © EnvatoElements

This publication has not been copy-edited by the DPDP Editorial Unit to correct typographical and grammatical errors.

© Rada Európy, jún 2026

Upozorňujeme, že tento dokument je prekladom. V prípade pochybností by sa malo vychádzať z jeho pôvodnej verzie v angličtine alebo francúzštine

Európska komisia proti rasizmu a intolerancii (ECRI)
Rada Európy
Štrasburg

OBSAH

PREDSLOV	5
ZHRNUTIE.....	6
ZISTENIA A ODPORÚČANIA.....	8
<i>I. PREVENCIA A BOJ PROTI NENÁVISTNÝM PREJAVOM A TRESTNÝM ČINOM Z NENÁVISTI</i>	<i>8</i>
<i>II. ZABEZPEČENIE ROVNAKÉHO ZAOBCHÁDZANIA A INKLÚZIE VO VZDELÁVANÍ A V ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI</i>	<i>15</i>
A. ROVNAKÉ ZAOBCHÁDZANIE A INKLÚZIA VO VZDELÁVANÍ	15
B. ROVNAKÉ ZAOBCHÁDZANIE A INKLÚZIA V ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI	22
<i>III. TÉMY ŠPECIFICKÉ PRE SLOVENSKÚ REPUBLIKU</i>	<i>27</i>
A. PREVENCIA A BOJ PROTI RASIZMU A INTOLERANCII V POLÍCII	27
B. PRÁVNE UZNANIE RODU	29
ODPORÚČANIA NA PREDBEŽNÉ NÁSLEDNÉ HODNOTENIE	31
ZOZNAM ODPORÚČANÍ.....	32
BIBLIOGRAFIA.....	35
PRÍLOHA: STANOVISKO VLÁDY	41

Európska komisia proti rasizmu a intolerancii (ECRI) zriadená Radou Európy je nezávislý ľudskoprávny monitorovací orgán špecializovaný na otázky súvisiace s prevenciou a bojom proti rasizmu, intolerancii a s tým spojenou diskrimináciou (na základe „rasy“, etnického pôvodu alebo národnosti, štátneho občianstva, farby pleti, náboženstva, jazyka, sexuálnej orientácie, rodovej identity alebo pohlavných znakov). Je zložená z nezávislých a nestranných členov, ktorí sú menovaní na základe svojej morálnej autority a uznávaných odborných znalostí v oblasti boja proti rasizmu a intolerancii.

V rámci svojich štatutárnych aktivít ECRI vykonáva monitorovaciu prácu v jednotlivých krajinách, pozostávajúcu z analýzy situácie v každom členskom štáte Rady Európy, pokiaľ ide o rasizmus a intoleranciu a opatrenia proti týmto javom, a vypracovania príslušných návrhov a odporúčaní na riešenie všetkých otázok zistených v priebehu monitorovania.

ECRI vykonáva monitorovanie vo všetkých krajinách za rovnakých podmienok. Monitorovanie prebieha v cykloch, ktoré v priemere trvajú približne 5 rokov. Správy z prvého kola boli ukončené v roku 1998. Práca na správach siedmeho kola sa začala v roku 2025.

Metódy práce používané na prípravu správ zahŕňajú sekundárny prieskum a analýzy dokumentov, kontaktnú návštevu a následne dôverný dialóg s vnútroštátnymi orgánmi.

Správy ECRI nie sú výsledkom vyšetrovania alebo svedeckých dôkazov. Sú to analýzy založené na informáciách získaných z najrôznejších zdrojov. Sekundárny prieskum a štúdium dokumentov sa zakladajú na množstve národných aj medzinárodných písomných prameňov. Návšteva na mieste poskytuje príležitosť stretnúť sa s rôznymi priamo zainteresovanými stranami (ako sú príslušní verejní činitelia, volení zástupcovia na národnej alebo miestnej úrovni, prokurátori a sudcovia, zástupcovia orgánov pre rovnosť, národných ľudskoprávných inštitúcií a organizácií občianskej spoločnosti pôsobiaci v oblastiach relevantných pre ECRI, príslušní odborníci a osoby patriace do skupín, na ktoré sa ECRI zameriava) s cieľom zhromaždiť podrobné informácie. Proces dôverného dialógu s národnými orgánmi im umožňuje, ak to považujú za potrebné, podať pripomienky k návrhu správy s cieľom opraviť prípadné faktické chyby nachádzajúce sa v texte. V závere dialógu môžu národné orgány požiadať, ak si to želajú, aby ich stanoviská boli pripojené k záverečnej správe ECRI.

V siedmom cykle sa správy o krajine zameriavajú na dve témy, ktoré sú spoločné pre všetky členské štáty: (1) prevencia a boj proti nenávisťným prejavom a trestným činom z nenávisti a (2) zabezpečenie rovnakého zaobchádzania a inklúzie v oblasti vzdelávania a zdravotnej starostlivosti.

V rámci siedmeho cykle ECRI žiada o prioritnú implementáciu dvoch konkrétnych odporúčaní vybraných spomedzi odporúčaní uvedených v správe. Tieto odporúčania by mali byť implementované do 18 mesiacov od zverejnenia správy o danej krajine. Následne ECRI vykoná proces predbežného následného sledovania s cieľom preskúmať opatrenia prijaté na ich implementáciu.

Nasledujúcu správu pripravila ECRI na vlastnú zodpovednosť. Správa bola vypracovaná po návšteve Slovenskej republiky uskutočnenej v dňoch 19. až 23. mája 2025. Návšteve predchádzalo virtuálne stretnutie dňa 13. mája 2025. Pokiaľ nie je uvedené inak, správa odráža situáciu do 4. decembra 2025; platí pravidlo, že vývoj, ku ktorému došlo po tomto dátume, nie je do nasledujúcej analýzy zahrnutý a neprihliada sa naň ani v zisteniach, návrhoch alebo odporúčaní uvedených v správe.

Od 1. októbra 2020, keď bola prijatá šiesta správa ECRI o Slovenskej republike, bol vo viacerých oblastiach dosiahnutý určitý pokrok a boli rozvíjané osvedčené postupy.

V novej koncepcii prevencie a boja proti radikalizácii a extrémizmu prijatej v roku 2025 sa kladie osobitný dôraz na boj proti nenávisným prejavom v online priestore a na deti a mladých ľudí. Zdôrazňuje sa v nej aj význam mediálnej gramotnosti pre potlačanie nenávisného obsahu.

Vynakladá sa úsilie na upozorňovanie mladých ľudí na nebezpečenstvo nenávisných prejavov v online priestore, najmä prostredníctvom kampaní na zvýšenie povedomia, a na vývoj nástrojov umožňujúcich identifikovať a odstraňovať nenávisné komentáre z online priestoru, vrátane využívania umelej inteligencie.

Prijímajú sa aj opatrenia na budovanie lepších vzťahov medzi políciou a skupinami, na ktoré sa zameriava ECRI, a na zvýšenie počtu vzdelávacích podujatí pre policajtov v oblasti prevencie a boja proti nenávisným trestným činom.

Vzdelávanie k ľudským právam, vrátane rozmanitosti, tolerance, rovnosti a nediskriminácie je súčasťou školských vzdelávacích programov, a orgány zabezpečili dobrovoľné kurzy pre učiteľov relevantných predmetov a podporovali mimoškolské aktivity pre žiakov, ako je napríklad Olympiáda ľudských práv.

Existuje niekoľko dobrých príkladov dodatočnej pomoci poskytovanej rómskym deťom v školách, vrátane pôsobenia rómskych mediátorov alebo partnerstiev medzi školami a mimovládnyimi organizáciami, ktorých cieľom je organizovať mimoškolské aktivity, doplnkové doučovanie alebo kariérne poradenstvo pre rómskych žiakov.

V oblasti rovnakého zaobchádzania a inklúzie pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti orgány rozšírili rozsah zdravotnej starostlivosti pre osoby s dočasnou ochranou, ktoré dnes majú právo na takmer rovnakú úroveň zdravotných služieb ako občania s platným verejným zdravotným poistením.

Orgány uskutočnili alebo podporovali aj viaceré projekty zamerané na zlepšenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti pre Rómov, vrátane zamestnávania rómskych mediátorov, posilňovania úvodného a priebežného vzdelávania pracovníkov v zdravotníctve, a podpory aktivít občianskej spoločnosti, ako je

program zameraný na poskytovanie starostlivosti a podpory tehotným rómskym ženám a mladým matkám.

ECRI víta tento pozitívny vývoj v Slovenskej republike. Avšak napriek dosiahnutému pokroku niektoré otázky vyvolávajú znepokojenie.

Prehlbuje sa polarizácia verejnej diskusie a politické prejavy nadobúdajú výrazne konfrontačný a antagonistickej tón, namierený najmä voči LGBTI ľuďom, migrantom a Rómom. Hanlivé a nenávisné výroky a komentáre zaznievali najmä v období volieb, tak v online ako aj v offline prostredí. Nenávisné prejavy, vrátane prejavov prominentných politikov, boli často ponechané bez námietok.

Došlo aj k spáchaniu viacerých násilných trestných činov z nenávisi voči osobám patriacim do skupín, na ktoré sa zameriava ECRI, vrátane teroristického útoku proti LGBTI ľuďom, ktorý sa stal 12. októbra 2022 v Bratislave.

Policajné útvary poverené odhaľovaním a vyšetrovaním trestných činov z nenávisi ešte nemajú plný počet pracovníkov a chýbajú im vyspelé digitálne nástroje umožňujúce efektívne a proaktívne odhaľovať nenávisné prejavy v online prostredí.

Miera školskej dochádzky a úroveň dosiahnutého vzdelania rómskych detí je naďalej významne nižšia ako u ostatných žiakov a pretrvávajú problém segregácie rómskych detí v školách.

Ešte stále neexistuje právny zákaz liečby na priradenie rodu a/alebo chirurgických zákrokov na pohlavných znakoch intersexuálnych detí v prípadoch, keď nie sú nevyhnutné z medicínskeho hľadiska. Takisto neexistujú údaje o počte takto vykonaných postupov ani platné protokoly či usmernenia týkajúce sa zdravotnej starostlivosti pre intersexuálne osoby.

Existujú správy o hrubom verbálnom zaobchádzaní s rómskymi pacientmi zo strany zdravotníckych pracovníkov, a o odkladaní alebo odopretí nevyhnutných zdravotníckych služieb týmto pacientom.

Postup právneho uznania rodu vyžaduje predloženie lekárskeho posudku, avšak oficiálne usmernenie o požiadavkách na vydanie takéhoto posudku bolo zrušené. Výsledkom je absencia právnej istoty, pokiaľ ide o požiadavky na právne uznanie rodu, keď niektoré matričné úrady odmietajú zmeniť zápis v matrike, alebo požadujú

dôkaz o chirurgickom zákroku alebo inom liečebnom postupe na zmenu pohlavia.

V tejto správe ECRI žiada, aby orgány prijali opatrenia vo viacerých oblastiach, a predkladá rad odporúčaní, vrátane nasledujúcich.

V oblasti prevencie a boja proti nenávisťným prejavom a trestným činom z nenávisťi by orgány mali dôrazne povzbudzovať verejne činné osobnosti, vrátane vysokopostavených predstaviteľov a politikov na každej strane, aby sa promptne, rozhodne a verejne postavili proti prejavovaniu rasovej nenávisťi alebo nenávisťi voči LGBTI, a aby na každý takýto prejav zareagovali vyjadrením nesúhlasného alebo alternatívneho názoru, a aby podporovali porozumenie medzi komunitami, vrátane prejavu solidarity s tými, voči ktorým je nenávisťný prejav namierený.

Orgány by mali významne posilniť kapacity všetkých špecializovaných štruktúr v rámci polície, ktorých úlohou je odhaľovať a vyšetrovať prípady prejavov rasovej nenávisťi alebo nenávisťi voči LGBTI, najmä v online prostredí, vrátane zabezpečenia dostatočných ľudských zdrojov, digitálnych a iných technologických nástrojov a školení pre policajtov pracujúcich v týchto štruktúrach.*

Pokiaľ ide o zabezpečenie rovnakého zaobchádzania a inklúzie vo vzdelávaní, orgány by mali zabezpečiť, aby do školských učebných plánov pre všetky stupne vzdelávania boli začlenené témy rovnosti LGBTI ľudí spôsobom, ktorý je citlivý, primeraný veku a ľahko pochopiteľný, a aby diskusie na tému rovnosti LGBTI ľudí, organizované v školách, boli založené na dôkazoch a kladli osobitný dôraz na rovnosť, rozmanitosť a inklúziu.

Orgány by mali tiež vypracovať a implementovať súbor opatrení na uľahčenie inklúzie rómskych detí v oblasti vzdelávania prostredníctvom: (i) vypracovania účinnejších politik zameraných na odstránenie všetkých foriem segregácie v školách a zabezpečenia ich efektívneho a dôsledného uplatňovania; (ii) poskytovania podpory rómskym žiakom, ich rodinám a školám, prispôbenej ich potrebám, s cieľom zmenšiť rozdiel vo výsledkoch vzdelávania a mieru predčasného ukončovania školskej dochádzky, vrátane zabezpečenia primeraného počtu rómskych mediátorov v školách a vypracovania

podporných opatrení s osobitným dôrazom na prechod od primárneho k sekundárnemu vzdelávaniu.

V oblasti zdravotnej starostlivosti by orgány mali vyvíjať činnosť na zabezpečenie rovnakých práv a dôstojnosti intersexuálnych ľudí, najmä prostredníctvom (i) krokov na vypracovanie a prijatie právnych predpisov, ktoré výslovne a konkrétne zakážu akýkoľvek medicínsky zásah do pohlavných znakov osoby, vrátane chirurgickej, hormonálnej a/alebo mechanickej či inej liečby, bez predchádzajúceho, slobodného, informovaného, výslovného a zdokumentovaného súhlasu tejto osoby, a (ii) zabezpečenia primeranej odbornej prípravy zdravotníckych pracovníkov, s osobitným dôrazom na právo intersexuálnych osôb na telesnú integritu a rozmanitosť..

Mali by tiež zintenzívniť snahy o zabezpečenie rovnakého prístupu rómskych pacientov ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti, najmä prostredníctvom (i) posilnenia odbornej prípravy zameranej na potlačanie stereotypov u všetkých zdravotníckych pracovníkov a ostatných pracovníkov zdravotníckych zariadení, (ii) zabezpečenia efektívnych mechanizmov zodpovednosti za odmietnutie poskytnutia starostlivosti a za iné diskriminačné zaobchádzanie s pacientmi na základe ich etnického pôvodu.

Orgány by mali navyše zabezpečiť, aby postup právneho uznania rodu bol rýchly, transparentný a dostupný, a aby nebol podmienený vynútenými požiadavkami, ako sú nedobrovoľná sterilizácia, medicínske postupy a/alebo diagnózy súvisiace s duševným zdravím.*

* Toto odporúčanie, ktoré bude podliehať procesu predbežného následného hodnotenia ECRI, by malo byť splnené do 18 mesiacov od uverejnenia tejto správy.

I. PREVENIA A BOJ PROTI NENÁVISTNÝM PREJAVOM A TRESTNÝM ČINOM Z NENÁVISTI¹

Legislatíva a politický rámec

1. Slovenská legislatíva zaraďuje väčšinu prípadov trestných činov z nenávisti, vrátane trestných foriem nenávistných prejavov, do širšej kategórie „trestných činov extrémizmu“. Obsahuje viacero právnych predpisov týkajúcich sa kriminalizovaných foriem nenávistných prejavov, vrátane § 424 Trestného zákona,² ktorý zakazuje podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti a k obmedzovaniu práv a povinností osoby na základe jej chránených znakov. Hlavný predpis odkazujúci na trestný čin z nenávisti je § 140 písm. e) Trestného zákona, ktorý ustanovuje priťažujúcu okolnosť spáchania trestného činu z „osobitného motívu“ nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi na základe ich znakov. Zoznam chránených znakov v oboch týchto ustanoveniach zahŕňa skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, ako aj skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, pohlavie, sexuálnu orientáciu, politické presvedčenie alebo náboženské vyznanie. Nezahŕňa však rodovú identitu a pohlavné znaky. Okrem toho, ako uvádzali predchádzajúce správy ECRI, priťažujúca okolnosť osobitného motívu upravená v § 140 písm. e) Trestného zákona sa nevzťahuje na všetky trestné činy.³
2. ECRI odporúča, aby orgány predložili parlamentu návrh novely zákona s cieľom výslovne zahrnúť rodovú identitu a pohlavné znaky do relevantných ustanovení Trestného zákona ako zakázané dôvody, a zabezpečiť, aby spáchanie trestného činu s rasistickým alebo anti-LGBTI prvkom bolo priťažujúcou okolnosťou akéhokoľvek bežného trestného činu, v zmysle Všeobecného politického odporúčania ECRI (VPO) č. 7 o vnútroštátnej legislatíve na boj proti rasizmu a rasovej diskriminácii a VPO č. 17 o prevencii a boji proti intolerancii a diskriminácii LGBTI osôb.
3. Pokiaľ ide o vládnu politiku, boj proti nenávistným prejavom a trestným činom z nenávisti bol jednou z priorít Koncepcie boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024⁴, a zostáva prioritou aj v novej koncepcii do roku 2028.⁵ ECRI ako pozitívum konštatuje, že v novej koncepcii je venovaná osobitná pozornosť deťom a mladým ľuďom a boju proti nenávistným prejavom v online priestore, a že sa v nej zdôrazňuje význam mediálnej gramotnosti pre potláčanie nenávistného obsahu, vrátane obsahu vytvoreného umelou inteligenciou.

Údaje

4. Podľa údajov, ktoré ECRI dostala od orgánov, počet oznámení podaných políciou, v ktorých bol zaregistrovaný osobitný motív podľa § 140 písm. e) Trestného zákona, bol 23 v roku 2023, 28 v roku 2022, 20 v roku 2021 a 20 v roku 2020. Počet oznámení zaregistrovaných podľa § 424 bol 13 v roku 2023, 6 v roku 2022, 13 v roku 2021, a 19 v roku 2020. Popritom dochádzalo aj k iným trestným činom súvisiacim s „extrémizmom“, ktoré okrem iného zahŕňali výrobu, šírenie alebo držbu extrémistických materiálov vrátane nenávistných materiálov, pohrdanie národom, rasou alebo presvedčením, alebo prípady popierania holokaustu. Celkový počet týchto činov bol 130 v roku 2023, 116 v roku 2022, 128 v roku 2021 a 180 v roku 2020. Väčšina prípadov evidovaných v policajných štatistikách sa týkala útokov voči Rómom, alebo bola založená na sexuálnej orientácii, pričom

¹ Pozri definície nenávistného prejavu a trestného činu z nenávisti v [glosári](#) ECRI.

² Zákon č. 300/2005 Z. z.

³ ECRI (2020), [Šiesta správa o Slovenskej republike](#): ods. 58; ECRI (2014), [Piata správa o Slovensku](#): ods. 9-10.

⁴ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (2021), [Koncepcia boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024](#).

⁵ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (2025), [Koncepcia prevencie a boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2028](#)

ostatné prípady sa týkali útokov voči Židom, Ukrajincom alebo iným cudzincom, ako aj útokov voči moslimom alebo osobám s tmavšou farbou pleti. Počet prípadov, ktoré boli trestne stíhané s indikáciou osobitného motívu podľa § 140 písm. e), bol 16 v roku 2022, 13 v roku 2021 a 16 v roku 2020, pričom odsudzujúce rozsudky boli v roku 2023 vynesené proti piatim, v roku 2022 proti 12, v roku 2021 proti 15 a v roku 2020 proti šiestim osobám.⁶ Všetci partneri, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy diskutovala, však zdôrazňovali, že oficiálne údaje úplne neodrážajú skutočný počet incidentov s prvkami nenávisti, pretože mnohé prípady zostávajú nenahlásené⁷ alebo nie sú klasifikované ako incidenty motivované nenávisťou.

5. V tomto kontexte ECRI víta snahu orgánov a nezávislých inštitúcií aktívne preskúmať mieru nenahlásených trestných činov z nenávisti.⁸ V monitorovacej správe o stave extrémizmu vypracovanej v roku 2021 v rámci implementácie Koncepcie boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024 sa uvádza, že tri štvrtiny obyvateľstva Slovenska pozorovali vzostup nenávisťných prejavov a iných foriem nenávisti, vrátane nenávisti v online prostredí.⁹ V tom istom prieskume 12,8 % respondentov uviedlo, že sa buď oni sami stali obeťou fyzického útoku motivovaného nenávisťou, alebo poznajú niekoho, kto mal s touto formou nenávisti osobnú skúsenosť.¹⁰

Nenávisťné prejavy vo verejnej diskusii a v online prostredí

6. ECRI s vážnym znepokojením konštatuje, že podľa výskumov a mnohých partnerov, s ktorými počas návštevy Slovenska diskutovala, narastá polarizácia a fragmentácia politickej diskusie, a politické prejavy nadobúdajú výrazne konfrontačný a antagonistický tón, namierený najmä voči LGBTI ľuďom, migrantom a Rómom. Výskum žiaľ ukazuje, že významný podiel na vyhláseniach a komentároch považovaných za hanlivé a nenávisťné majú prominentní politickí a verejní činitelia na národnej aj miestnej úrovni. Najmä v období volieb sa v politických a iných verejných diskusiách údajne vyostrovala štvavá rétorika, tak online ako aj offline.¹¹ Viacerí partneri, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy diskutovala, vyslovili názor, že toto politické prostredie viedlo k istej forme „trivializácie“ nenávisťných vyjadrení vo verejnom živote, prehľbovalo napätie v spoločnosti a vyvolávalo silné pocity marginalizácie a vylúčenia vo viacerých segmentoch obyvateľstva, najmä v tých, ktoré už dovtedy boli v zraniteľnej situácii, a dokonca varovali pred nebezpečenstvom, že táto dynamika môže oslabiť sociálnu súdržnosť a podkopávať dôveru v demokratické inštitúcie v krajine.
7. Jednou zo skupín, voči ktorým boli nenávisťné prejavy údajne namierené najčastejšie, boli LGBTI ľudia. Podľa monitoringu sociálnych sietí, ktorý uskutočnila organizácia občianskej spoločnosti „DigiQ“ v rokoch 2023 a 2024, nenávisťné prejavy voči LGBTI ľuďom tvorili najväčší podiel (46,8 %) nenávisťných príspevkov uverejňovaných na sociálnych sieťach zaradených do sledovania,

⁶ OBSE/ODIHR (2025), Hate speech and hate crime database, [Slovakia](#).

⁷ Pozri napr. Liga za ľudské práva (2021), [Utečenci a migranti ako obeť nenávisťných trestných činov – prevencia, pomoc a ochrana](#): 25-29.

⁸ Pozri napr. správu Slovenského národného strediska pre ľudské práva (SNSLP) o nenávisťných politických prejavoch v online prostredí (SNSLP (2023b), [Nenávisťný jazyk na politických facebookových profiloch. Správa z monitoringu nenávisťných prejavov a analýzu obsahu sociálnych médií po teroristickom útoku v Bratislave v roku 2022](#), ktorú vypracovala Rada pre mediálne služby a Trust Lab (2022), [The prevalence of harmful or potentially illegal content on digital platforms following the Bratislava terrorist attack](#).

⁹ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (2021b), [Subjektívne vnímanie bezpečia obyvateľmi Slovenskej republiky](#): 16-17.

¹⁰ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky 2021b: 22.

¹¹ Bližšie informácie pozri v SNSLP 2023b: 18-19 a 21-32.

pričom 40 % z nich priamo vyzývalo na násilie.¹² Medzi príklady anti-LGBTI vyjadrení v politickom diskurze offline patrili vyhlásenia členov vlády, ktorí označovali rovnosť LGBTI ľudí za „deštruktívnu“ ideológiu a vnímali ju ako ohrozenie rodiny a detí,¹³ ako aj billboardová kampaň, v ktorej si jedna z politických strán robila zásluhy za zastavenie verejného financovania projektov podporujúcich rovnosť LGBTI ľudí, používajúc pritom heslá ako „chránime naše deti pred zvrátenými ideológiami“. ¹⁴ Poznámky namierené proti LGBTI ľuďom občas mali aj náboženský lídri.¹⁵

8. Protiislamské nenávistné prejavy v politickej sfére a v online priestore sa často spájali s verejnou diskusiou o migrácii. Podľa správ k nim patrili aj vyhlásenia vysokopostavených politikov, ktorí migrantov z krajín s prevažne moslimskou populáciou spájali s terorizmom,¹⁶ alebo prezentovali túto skupinu štátnych príslušníkov iných štátov ako „hordy príživníkov, ktoré nás prišli vyžierať“. ¹⁷ V značnom počte sa vyskytovali aj protirómske vyhlásenia a stereotypné vyobrazenia Rómov, najmä počas volebnej kampane v roku 2023. Podľa správ k nim patrili znevažujúce poznámky, urážky a nenávistné výroky, ktoré sa objavovali v predvolebných prejavoch, na sociálnych sieťach a dokonca aj vo videách a na billboardoch, a ktoré opisovali Rómov ako „asociálov“ alebo „príživníkov“. ¹⁸

Násilné trestné činy z nenávisti voči skupinám, na ktoré sa zameriava ECRI

9. Medzi násilné trestné činy z nenávisti voči osobám patriacim ku skupinám, na ktoré sa zameriava ECRI, patrila najmä teroristický útok, ku ktorému došlo 12. októbra 2022 na Zámockej ulici v centre Bratislavy. Dve osoby boli zastrelené a jedna osoba bola zranená pri streľbe pred barom, ktorý bol dobre známym miestom stretávania sa komunity LGBTI. Páchateľ pred streľbou zverejnil na internete manifest s anti-LGBTI a antisemitským obsahom. Údajne zvažoval podobný útok aj na synagógu. ¹⁹ Útok inšpiroval viacero následných násilných útokov na LGBTI ľudí alebo na ľudí, ktorí vyjadrovali solidaritu s obeťami alebo s podporou rovnosti pre LGBTI. ²⁰
10. Vyskytovali sa aj antisemitské a protimoslimské incidenty, akými bolo napríklad zhanobenie historického židovského cintorína maľbami graffiti v podobe hákových krížov,²¹ a prípady verbálnych alebo fyzických útokov na verejných priestranstvách namierených proti moslimom, najmä proti ženám v moslimskej šatke.²² Slovenské

¹² DigiQ (2025), [Results of Social Media Monitoring in Slovakia 2023-2024](#): 12. Ďalšie nenávistné príspevky boli klasifikované ako protiimigrantské (zahŕňajúce medzi iným príspevky s protiislamským a protiukrajinským obsahom), protirómske, antisemitské alebo iné rasistické prejavy.

¹³ TA3 (2025, 17. februára), [Šimkovičová nazvala LGBTI ľudí „zhubnou“ ideológiou. Evanjelická cirkev sa ich zastala a odmieta šírenie nenávisti](#).

¹⁴ Denník N. (2024, 6. decembra), [SNS sa chváli zastavením dotácií pre projekty LGBTI+. Môže to vyústiť do ďalších nenávistných prejavov, varuje právnik](#).

¹⁵ Pozri napr. Euractiv (2022, 8. novembra), [Archbishop apologises for stance on Bratislava queer bar killings](#).

¹⁶ Pozri Islamská nadácia na Slovensku (2024), [Islamofóbia na Slovensku 2023](#): 11-12.

¹⁷ Islamská nadácia na Slovensku (2023), [Islamofóbia na Slovensku 2022](#): 18

¹⁸ OSCE/ODIHR (2024), [Slovakia, Early Parliamentary Elections, 30 September 2023: Final Report](#):19. Protirómske naratívy pokračovali aj po skončení volebnej kampane, najmä na internete (pozri napr. SNSLP (2025), [Správa o dodržiavaní ľudských práv vrátane zásady rovnakého zaobchádzania v Slovenskej republike za rok 2024](#) :35).

¹⁹ Reuters (2022, 13. októbra), ['Radicalised teenager' killed two outside Slovakia gay bar – PM](#); The Guardian (2024, 21. januára), ['You will not replace us': a deadly attack on a Slovakian gay bar – and its link to a fast-spreading racist ideology](#).

²⁰ Pozri napr. SNSLP (2022b), [Správa z monitoringu nenávistných prejavov a trestných činov extrémizmu za rok 2022](#): 30 a Denník N. (2022, 12. decembra), [Spevákovi v skalickom klube zlomili sánku, keď kapela na pódiu vyvesila dúhovú vlajku](#).

²¹ The Slovak Spectator (2025, 28. februára), [Jewish graves in Humenné defaced with Nazi swastikas](#).

²² Pozri napr. Islamská nadácia na Slovensku 2023: 18.

médiá informovali aj o viacerých incidentoch, v ktorých išlo o násilie voči Ukrajincom.²³

11. Z prieskumov, ktoré mala ECRI k dispozícii, v širšom zmysle jasne vyplýva, že mnohí príslušníci skupín, na ktoré sa zameriava ECRI, sa v krajine necítili bezpečne. Podľa prieskumu uskutočneného v roku 2023 sa 78 % respondentov z LGBTI komunity na Slovensku vyhýbalo držaniu sa za ruky so svojím partnerom/partnerkou rovnakého pohlavia a 39 % sa vyhýbalo určitým miestam pre obavu z napadnutia. Šesť percent respondentov uviedlo, že počas posledného roka predchádzajúceho prieskumu boli obeťou fyzického útoku, a 56 % respondentov bolo vystavených obťažovaniu.²⁴ V inom prieskume uskutočnenom v roku 2021 medzi moslimami žijúcimi na Slovensku 60 % respondentov uviedlo, že buď oni sami alebo ich rodinní príslušníci mali osobnú skúsenosť s diskrimináciou, verbálnymi útokmi alebo s fyzickými útokmi, a polovica z nich uviedla, že sa to stalo viackrát. Väčšina hlásení sa síce týkala verbálnych útokov, ale 7 % respondentov uviedlo, že boli napadnutí fyzicky.²⁵

Reakcie na nenávisťné prejavy a trestné činy z nenávisťi

12. ECRI dostala informácie o niekoľkých dobrých príkladoch vyjadrenia protinázoru alebo alternatívnych prejavov z nedávneho obdobia. Po teroristickom útoku na Zámockej ulici v Bratislave politici na vysokej vládnej úrovni, vrátane vtedajšej prezidentky a predsedu vlády Slovenskej republiky, verejne vystupovali proti rasistickej nenávisťi a nenávisťi voči LGBTI a zúčastňovali sa na podujatiach organizovaných na prejav solidarity s obeťami útoku. 18. októbra 2022 Národná rada Slovenskej republiky schválila uznesenie k silnejúcim prejavom nenávisťi, vrátane nenávisťi voči komunite LGBTI a židovskej komunite, v ktorom tento útok odsúdila a vyzvala politikov, verejne činné osoby a médiá, aby sa vyvarovali nenávisťných prejavov.²⁶
13. ECRI zároveň víta, že v snahe čeliť protiimigrantským náladám a vyvrátiť nepravdivé tvrdenia o údajnej záťaži, ktorú pre slovenskú spoločnosť predstavuje príchod utečencov z Ukrajiny, si orgány si dali vypracovať štúdiu, ktorá obsahuje informácie o pozitívnom vplyve prítomnosti utečencov z Ukrajiny na slovenskú ekonomiku, a podporili šírenie jej výsledkov v médiách.²⁷
14. Avšak podľa mnohých partnerov z občianskej spoločnosti, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy diskutovala, nenávisťná politická rétorika namierená proti skupinám, na ktoré sa zameriava ECRI, najmä proti LGBTI ľuďom, Rómom alebo migrantom, často zostávala bez námietok. Zdá sa tiež, že neexistuje účinný mechanizmus samoregulácie politickej diskusie, či už formou interných pravidiel pre poslancov parlamentu alebo pravidiel a disciplinárnych opatrení (ustanovených napríklad v kódexoch správania alebo v etických kódexoch) v rámci jednotlivých politických strán.
15. ECRI odporúča, aby orgány dôrazne povzbudzovali verejne činné osobnosti, vrátane vysokopostavených predstaviteľov a politikov na všetkých stranách, aby sa ihneď, rozhodne a verejne postavili proti prejavom rasovej nenávisťi alebo nenávisťi voči LGBTI, a aby na každý takýto prejav zareagovali vyjadrením nesúhlasného názoru alebo alternatívnym prejavom (možnými naratívmi), a aby podporovali porozumenie medzi komunitami, vrátane prejavov solidarity s tými,

²³ Pozri napr. The Slovak Spectator (24. apríla 2025), [Beaten for speaking Ukrainian: foreign students terrorised in Slovak city](#) a Politico (3. februára 2025), [Ukraine demands 'impartial' inquiry into death of a citizen in Slovakia](#).

²⁴ EU FRA (2024b), EU LGBTIQ survey III. LGBTIQ Equality at a Crossroads: Progress and Challenges [Country Data – Slovakia](#): 1-2.

²⁵ Islamská nadácia na Slovensku 2023: 9.

²⁶ SNSLP 2022b: 25 a [uznesenie](#) Národnej rady Slovenskej republiky z 18. októbra 2022.

²⁷ Pozri Úrad podpredsedu vlády pre plán obnovy a znalostnú ekonomiku (2025), [Analýza dopadov a príležitostí z ďalšieho rozširovania Európskej únie s osobitným dôrazom na integráciu Ukrajiny](#).

voči ktorým je nenávisťný prejav namierený. Volené orgány a politické strany by mali prijať náležité kódexy správania, v ktorých zakážu vyjadrovanie nenávisťných prejavov, vyzvú svojich členov a priaznivcov, aby sa zdržali vyjadrovania, schvaľovania alebo šírenia takýchto prejavov, a ustanovia sankcie. V tejto súvislosti ECRI odkazuje na svoje Všeobecné politické odporúčanie č. 15 o boji proti nenávisťným prejavom, Odporúčanie CM/Rec(2022)16 Výboru ministrov členským štátom o boji proti nenávisťným prejavom a Chartu európskych politických strán pre nerasistickú a inkluzívnu spoločnosť, ktorú prijalo Parlamentné zhromaždenie Rady Európy svojou Rezolúciou č. 2443 (2022).

16. ECRI berie s uspokojením na vedomie, že sa vynakladá významné úsilie s cieľom varovať mladých ľudí pred nebezpečenstvom nenávisťného obsahu v online priestore, najmä prostredníctvom výzvy pod názvom „Šírme digitálne dobro“ určenej pre deti školského veku v primárnom a sekundárnom vzdelávaní, ktorú v roku 2024 vyhlásili orgány v spolupráci s partnermi z občianskej spoločnosti.²⁸ Orgány podporili aj iniciatívu „BezHejtu“ zameranú na odstraňovanie nenávisťných príspevkov z digitálneho priestoru, medziiným prostredníctvom vypracúvania vzdelávacích materiálov o boji proti nenávisťným prejavom v online priestore a využívania nástrojov umelej inteligencie na automatickú identifikáciu a skrytie príspevkov obsahujúcich nenávisťný obsah. Iniciatíva bola adresovaná správcom webových sídiel a digitálnych profilov verejných aj súkromných subjektov, a podľa názoru partnerov, s ktorými ECRI počas návštevy v roku 2025 diskutovala, prispela k významnému zníženiu počtu nenávisťných komentárov uverejňovaných na webových sídlach zúčastnených subjektov.²⁹ ECRI považuje tieto iniciatívy za **osvedčené postupy**.
17. ECRI tiež víta, že Rada pre mediálne služby zriadená v roku 2022³⁰ dostala právomoc nariadiť odstránenie nezákonného obsahu, vrátane nenávisťných prejavov v online priestore, a nadviazala spoluprácu s platformami sociálnych sietí, vďaka čomu je možné obsah považovaný za nezákonný odstrániť ešte skôr, než je vydaný oficiálny príkaz na jeho odstránenie.
18. ECRI zároveň s poľutovaním konštatuje, že účinnosť mnohých snáh o budovanie lepšieho porozumenia medzi skupinami, na ktoré sa zameriava ECRI, a širokou verejnosťou oslabovalo prostredie, ktoré bolo vnímané ako čoraz nepriateľskejšie naladené voči práci organizácií občianskej spoločnosti podporujúcich tieto skupiny. Týkalo sa to aj vyhlásení členov vlády, ktorí o organizáciách presadzujúcich rovnosť pre LGBTI ľudí hovorili ako o „parazitujúcich“ na štátnom rozpočte a zaväzovali sa, že zastavia všetko verejné financovanie projektov týchto organizácií,³¹ a ktorí organizácie presadzujúce rovnosť a inklúziu vo všeobecnosti spájali s „liberálnym extrémizmom“ a označovali ich za „zahraničných agentov“.³² V tomto kontexte ECRI pripomína, že organizácie občianskej spoločnosti zohrávajú dôležitú úlohu pri poskytovaní podpory obetiam nenávisťných prejavov a trestných činov z nenávisťi, zvyšovaní povedomia o nebezpečenstvách rasizmu a intolerancie a poskytovaní cenných odborných poznatkov o záležitostiach týkajúcich sa zraniteľných skupín obyvateľstva v krajine.

²⁸ Podľa údajov, ktoré poskytli orgány, bolo v roku 2024 do tejto iniciatívy zapojených 3 400 žiakov.

²⁹ Bližšie informácie pozri na [webovom sídle](#) iniciatívy BezHejtu.

³⁰ Rada pre mediálne služby je regulačný orgán v oblasti médií, ktorý v roku 2022 nahradil Radu pre vysielanie (pozri zákon č. [264/2022 Z. z.](#) o mediálnych službách).

³¹ Pozri napr. SITA (2024, 13. januára), [Šimkovičová avizuje, že už nebudú poskytovať dotácie na „školenia mládeže na sexualizovanú šou LGBTI“](#).

³² SNSLP (2024d), [Stav právneho štátu na Slovensku 2024](#):19. V tomto kontexte pozri tiež Komisárka Rady Európy pre ľudské práva (2025, 4. apríla), [The letter addressed to the Speaker of the National Council of the Slovak Republic, the Chairs of the Constitutional Law Committee and the Committee for Human Rights and National Minorities, and the Vice-Chair of the Committee for Public Law and Regional Development](#) a Balkan Insight (26. mája 2025), [Slovak Civil Society Fears Chilling New Era as NGO Law Is Implemented](#).

19. ECRI odporúča, aby orgány podnikli kroky na podporu bezpečného, inkluzívneho a podporujúceho občianskeho online aj offline priestoru, v ktorom môžu organizácie občianskej spoločnosti vyvíjať svoju činnosť zameranú na potlačanie trestných činov z rasovej nenávisti a nenávisti voči LGBTI, a aby pre ne zabezpečili primeranú podporu a ochranu pred vyhrážaním, obťažovaním alebo útokmi. Mali by sa pritom inšpirovať Odporúčaním CM/Rec(2024)4 Výboru ministrov Rady Európy o boji proti trestným činom z nenávisti.
20. ECRI znepokojuje aj skutočnosť, že podľa viacerých partnerov, s ktorými počas návštevy diskutovala, je obraz osôb patriacich do skupín, na ktoré sa zameriava ECRI, v mainstreamových médiách ešte stále ovplyvnený stereotypmi, a médiá často nie sú pripravené účinne reagovať na nenávistné prejavy.³³ Práve naopak, podľa osôb, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy hovorila, slovenské médiá ešte stále prinášajú len málo pozitívnych vyobrazení napríklad LGBTI ľudí, Rómov, moslimov alebo migrantov.
21. ECRI odporúča, aby orgány prijali, s náležitým zreteľom na nezávislosť médií, opatrenia na podporu rovnosti a rozmanitosti, zvyšovanie povedomia o škodlivých účinkoch nenávistných prejavov, a na prevenciu a boj proti dezinformáciám a negatívnej stereotypizácii v médiách, vrátane povzbudzovania a podporovania školiacich programov o inkluzívnom spravodajstve a o prevencii a boji proti nenávistným prejavom pre novinárov, redaktorov a moderátorov online obsahu.
22. ECRI konštatuje, že prebiehajú iniciatívy s cieľom budovať lepšie vzťahy medzi políciou a skupinami, na ktoré sa zameriava ECRI, a zvýšiť počet školení o prevencii a boji proti trestným činom z nenávisti pre políciu. Pozitívnym príkladom spolupráce medzi políciou a skupinami, na ktoré sa zameriava ECRI, je memorandum o spolupráci medzi ministerstvom vnútra a Ústredným zväzom židovských náboženských obcí, ktoré ustanovuje pravidelnú výmenu informácií, školenia pre policajtov o otázkach súvisiacich s antisemitizmom, ako aj vytvorenie pozície styčného dôstojníka pre židovskú komunitu na všetkých krajských riaditeľstvách policajného zboru. Orgány ďalej pokračovali vo svojom programe menovania špecialistov pre udržiavanie dobrých vzťahov medzi políciou a rómskou komunitou.³⁴ Pokiaľ ide o budovanie kapacít, témy spojené s odhaľovaním a vyšetrovaním trestných činov z nenávisti sú súčasťou viacerých policajných školení, vrátane školení organizovaných v spolupráci s Agentúrou Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol), Agentúrou Európskej únie pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva (CEPOL), Medzinárodnou organizáciou kriminálnej polície (Interpol) a Radou Európy, a venujú sa im aj viaceré príručky a iné materiály, ktoré majú k dispozícii príslušníci polície v celej krajine.³⁵
23. ECRI však konštatuje, že do roku 2024 vyšetrovanie a trestné stíhanie trestných činov z nenávisti spadalo do kompetencie Národnej kriminálnej agentúry a Úradu špeciálnej prokuratúry. Prvá z týchto inštitúcií bola zrušená v marci a druhá v septembri 2024. Podľa názoru mnohých partnerov, s ktorými ECRI počas návštevy diskutovala, táto zmena bolo krokom späť v boji proti trestným činom z nenávisti, pretože znamenala stratu odborných znalostí špecializovaných vyšetrovateľov a prokurátorov, ktorí museli byť preradení na iné úlohy.

³³ V tejto súvislosti analýza vykonaná v roku 2021 ukázala, že tlačené aj online médiá hovorili o moslimoch prevažne v kontexte konfliktov a len zriedkakedy informovali o situácii moslimov žijúcich na Slovensku; pozri *Islamská nadácia na Slovensku* (2022), [Framing: Mediálny obraz islamu a moslimov na Slovensku](#): 84. Pozri tiež SNSLP (2024b), [Náboženské skupiny v mediálnom diskurze: Mediálny monitoring](#): 34.

³⁴ Podľa informácií, ktoré delegácii ECRI poskytli slovenské orgány, v čase jej návštevy v Slovenskej republike v máji 2025 túto prácu vykonávalo približne 310 príslušníkov polície v 125 obvodných oddeleniach policajného zboru.

³⁵ Patrí k nim napríklad príručka o riešení trestných činov z nenávisti, sčasti pripravená vďaka vzdelávaciemu programu „Trestné činy z nenávisti pre orgány presadzujúce právo“ (TAHCLE) organizovaného Úradom pre demokratické inštitúcie a ľudské práva Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OSCE/ODIHR), a príručka „Symbolika využívaná extrémistickými a radikálnymi skupinami“, ktorá polícii umožňuje rozpoznávať verejne zobrazované nenávistné symboly.

24. ECRI preto ako pozitívum konštatuje, že orgány prijali opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby na každom krajskom riaditeľstve policajného zboru bolo vytvorené špecializované oddelenie na odhaľovanie a vyšetrovanie trestných činov extrémizmu vrátane trestných činov z nenávisti, a aby boj s extrémizmom na centrálnej úrovni koordinoval osobitný odbor v rámci prezídia policajného zboru, ktorý má plniť kľúčovú úlohu aj v boji proti nenávisťným prejavom v online priestore.³⁶ V čase návštevy ECRI v Slovenskej republike však príslušný odbor prezídia policajného zboru ešte nemal plný počet pracovníkov a chýbali mu vyspelé digitálne nástroje umožňujúce efektívne a proaktívne odhaľovať nenávisťné prejavy v online priestore.³⁷ ECRI zastáva názor, že je nevyhnutné posilniť policajné kapacity a zdroje na riešenie nenávisťných incidentov a trestných činov z nenávisti, aby bolo možné zistiť príčiny ich nedostatočného oznamovania a zlepšiť vyšetrovanie prípadov oznámených ako trestné činy z nenávisti, vrátane takýchto činov v online priestore.
25. ECRI odporúča, aby orgány ako prioritu významne posilnili kapacity všetkých špecializovaných štruktúr v rámci polície, ktorých úlohou je odhaľovať a vyšetrovať prípady rasistických a anti-LGBTI prejavov nenávisti, najmä v online priestore, vrátane zabezpečenia dostatočných ľudských zdrojov, digitálnych a iných technologických nástrojov a školení pre policajtov pracujúcich v týchto štruktúrach.
26. ECRI tiež berie na vedomie, že generálny prokurátor vydal pokyn nariaďujúci všetkým krajským prokuratúram, aby určili najmenej jedného prokurátora špecializovaného na trestné činy z nenávisti. Títo prokurátori by mali dostať špecializovanú odbornú prípravu a mali by zabezpečovať výmenu informácií a osvedčených postupov týkajúcich sa trestných činov z nenávisti medzi orgánmi prokuratúry. ECRI nabáda orgány, aby pre prokurátorov a podľa potreby aj pre sudcov urýchlene zabezpečili komplexnú odbornú prípravu v oblasti boja proti trestným činom z nenávisti, a aby do poskytovania tejto odbornej prípravy zapojili aj relevantných aktérov z občianskej spoločnosti a osoby patriace k zraniteľným skupinám.
27. Pokiaľ ide o podporu pre obete trestných činov z nenávisti, ECRI ako pozitívum konštatuje, že tieto obete sú podľa zákona považované za zraniteľné a majú preto nárok na špecializovanú pomoc, vrátane právnej pomoci a psychologickej podpory. Tieto činnosti vykonávajú akreditované organizácie občianskej spoločnosti. ECRI však bola informovaná, že v roku 2025 ani jedna z dvoch organizácií špecializovaných na poskytovanie podpory obetiam trestných činov z rasovej nenávisti a nenávisti voči LGBTI nedostala žiadne finančné prostriedky z verejných zdrojov na svoju činnosť. ECRI sa obáva, že v tejto situácii by obete trestných činov z rasovej nenávisti a nenávisti voči LGBTI mohli zostať bez potrebnej podpory.³⁸ Preto dôrazne nabáda orgány, aby túto otázku riešili buď zabezpečením dostatočného a udržateľného financovania služieb, ktoré obetiam trestných činov z nenávisti poskytujú relevantné organizácie občianskej spoločnosti, alebo priamym poskytovaním týchto služieb.

³⁶ Orgány ECRI informovali, že v oblasti koordinácie patrí k úlohám tohto špeciálneho odboru poskytovanie metodických usmernení krajským oddeleniam a vzájomná koordinácia ich postupov.

³⁷ Niektorí policajti a ďalší partneri, s ktorými ECRI diskutovala, uviedli, že nedostatok primeraných digitálnych nástrojov bol obzvlášť problematickým vzhľadom na nárast objemu nenávisťného online obsahu vytváraného umelou inteligenciou.

³⁸ Podľa údajov od orgánov uvedené dve organizácie poskytli v roku 2024 služby podpory obetiam 311 osobám, v roku 2023 276 osobám a v roku 2022 250 osobám.

II. ZABEZPEČENIE ROVNAKÉHO ZAOBCHÁDZANIA A INKLÚZIE VO VZDELÁVANÍ A V ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

A. Rovnaké zaobchádzanie a inklúzia vo vzdelávaní

Legislatíva a opravné prostriedky

28. Diskrimináciu, medziiným na základe náboženstva alebo viery, rasy, štátnej príslušnosti alebo príslušnosti k etnickej skupine, sexuálnej orientácie, farby pleti, jazyka, národného alebo sociálneho pôvodu, rodu/pohlavia alebo iného postavenia, zakazuje zákon o rovnakom zaobchádzaní z roku 2004.³⁹ Tento zákon ustanovuje právne prostriedky nápravy pre obete diskriminácie, vrátane možnosti podať sťažnosť Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej len „stredisko“) v jeho funkcii orgánu pre rovnaké zaobchádzanie. Navyše, zákon o vzdelávaní a odbornej príprave⁴⁰ z roku 2008 ustanovuje, že vzdelávanie sa má zakladať na zásade rovnosti prístupu k vzdelávaniu a odbornej príprave, zásade inkluzívneho vzdelávania a zákaze všetkých foriem diskriminácie. Na dodržiavanie týchto zásad dohliada štátna školská inšpekcia.⁴¹ Podľa informácií od orgánov však v rokoch 2022-2024 inšpekcia neevidovala žiadne sťažnosti na diskrimináciu podané z dôvodov relevantných pre ECRI. ECRI poznamenáva, že stredisko pritom pravidelne rieši prípady týkajúce sa údajnej diskriminácie z uvedených dôvodov.⁴²

Vzdelávanie k rovnosti a tolerancii v školách

29. Vzdelávanie o ľudských právach, vrátane vzdelávania o rozmanitosti, tolerancii, rovnosti a zákaze diskriminácie, je súčasťou školských programov, najmä predmetov občianska náuka a etická výchova⁴³ a niektorých častí výučby dejepisu a spoločenskovedných predmetov. Podľa nového vzdelávacieho programu prijatého v roku 2023 sa má považovať aj za prierezovú tému. Súčasťou predmetu občianska náuka by mala byť aj mediálna gramotnosť a prevencia nenávisťných prejavov a diskriminácie. Partneri, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy diskutovala, však uvádzali, že keďže v školskom vzdelávacom programe nie je stanovený minimálny počet vyučovacích hodín určených na tieto témy, rozsah a kvalita výučby predmetov súvisiacich s ľudskými právami a rovnosťou závisia od školy a od učiteľov, a že v mnohých prípadoch sa diskusii o týchto témach venuje len veľmi málo času, alebo sa o nich nediskutuje vôbec.⁴⁴
30. S cieľom napraviť túto situáciu orgány zabezpečujú dobrovoľné vzdelávacie kurzy ako súčasť priebežného vzdelávania učiteľov.⁴⁵ V tejto oblasti aktívne pôsobia aj organizácie občianskej spoločnosti. Organizujú napríklad školenia zamerané na rozvíjanie schopnosti učiteľov diskutovať so svojimi žiakmi o témach týkajúcich sa diskriminácie a predsudkov.⁴⁶ V tomto kontexte ECRI nabáda orgány, aby pokračovali v úsilí o rozvíjanie schopnosti učiteľov vyučovať predmety súvisiace s ľudskými právami, najmä s rovnosťou a nediskrimináciou, a podporovali

³⁹ Zákon č. 365/2004 Z. z. Toto ustanovenie výslovne neuvádza dôvody, ako sú rodová identita a pohlavné znaky. Podrobnejšie informácie o slovenskej antidiskriminačnej legislatíve pozri v ECRI 2014: ods. 20-26 a Európska sieť právnych expertov v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie (2024), [Country report. Non-discrimination. Slovakia 2024](#): 44.

⁴⁰ Zákon č. 245/2008 Z. z.

⁴¹ SNSLP (2023a), [Inštitucionálna štruktúra ochrany základných ľudských práv na vnútroštátnej úrovni - Slovensko](#): 43-44.

⁴² Pozri napr. SNSLP 2025: 74-81; SNSLP (2024c), [Správa o dodržiavaní ľudských práv vrátane zásady rovnakého zaobchádzania v Slovenskej republike za rok 2024](#): 80-85.

⁴³ Zatiaľ čo hodín občianskej náuky sa zúčastňujú všetci žiaci, hodiny etiky navštevuje iba niekoľko žiakov, pričom ostatní sa zúčastňujú na hodinách náboženstva.

⁴⁴ Pozri tiež CVEK (2022), [Ľudské práva na slovenských a nórskejších školách. Ako to vidia deti?](#): 21, 23 a 25.

⁴⁵ Podrobnejšie pozri v: Runa, T. (2022), [Vzdelávanie a dodržiavanie ľudských práv z pohľadu učiteľov](#): 11.

⁴⁶ Projekty „Rozmanité školy“ a „Stories that Move“ organizuje Nadácia Milana Šimečku. Pozri tiež Európska migračná sieť (2024a), [Annual Report on Migration and Asylum in the Slovak Republic 2023](#): 68.

konštruktívnu spoluprácu medzi učiteľmi, školskými orgánmi a aktérmi občianskej spoločnosti.

31. V podobnom duchu orgány podporujú aj mimoškolské aktivity. Naďalej medzi ne patrí Olympiáda ľudských práv každoročne organizovaná pre žiakov stredných škôl.⁴⁷ Školy sú zapojené aj do organizácie festivalu dokumentárnych filmov, ktorý je zameraný na ľudské práva a migráciu.⁴⁸ ECRI tieto iniciatívy vysoko oceňuje a vyzýva orgány, aby ich primerane podporovali.
32. Diskusie delegácie s viacerými partnermi počas návštevy jasne poukázali na významné prázdne miesto existujúce v diskusiách o otázkach súvisiacich so sexuálnou orientáciou, rodovou identitou a pohlavnými znakmi v školách. Výskum uskutočnený v roku 2022 na fokusových skupinách slovenských žiakov a učiteľov ukázal, že učitelia aj žiaci považujú za veľmi ťažké diskutovať o téme ľudských práv LGBTI ľudí v triednom prostredí.⁴⁹ Táto téma sa často obchádza aj v školských učebniciach.⁵⁰
33. Žiaľ, podľa viacerých partnerov, s ktorými ECRI diskutovala, kritika vyjadrovaná v politickej sfére na tému výučby o sexuálnej a rodovej rozmanitosti má odrádzajúci účinok na školy a vedie k tomu, že sa naďalej znižuje počet škôl, ktoré v rámci svojich aktivít venujú pozornosť potrebe rešpektovať rozmanitosť a ľudské práva LGBTI ľudí.⁵¹
34. ECRI odporúča, aby orgány zabezpečili, že do školských učebných plánov pre všetky stupne vzdelávania budú začlenené témy rovnosti LGBTI ľudí spôsobom, ktorý je citlivý, primeraný veku a ľahko pochopiteľný, a že diskusie na tému rovnosti LGBTI ľudí, organizované v školách, sa budú zakladať na dôkazoch, a bude sa v nich klásť osobitný dôraz na rovnosť, rozmanitosť a inklúziu.
35. Pokiaľ ide o otázku, ako sú v školskom vzdelávaní zobrazované osoby patriace do skupín, na ktoré sa zameriava ECRI, Národný inštitút pre vzdelávanie a mládež (NIVAM) si dal v roku 2024 vypracovať štúdiu o rozsahu a spôsobe zobrazovania Rómov v učebniciach schválených na používanie v slovenských školách.⁵² Podľa záverov štúdie sa Rómovia v niektorých učebniciach síce spomínajú, ale často len sporadicky, alebo len v súvislosti s ich prenasledovaním počas druhej svetovej vojny. Odporúča, aby sa žiaci vo všetkých ročníkoch učili o rómskej kultúre a histórii, a to aj prostredníctvom prezentácie pozitívnych vzorov z rómskej komunity.⁵³
36. V tomto kontexte ECRI víta skutočnosť, že NIVAM vypracoval nový súbor vzdelávacích materiálov o rómskom jazyku a o rómskej histórii a kultúre.⁵⁴ Konštatuje však, že tieto materiály boli vypracované ako súčasť širšieho projektu určeného predovšetkým pre rómskych žiakov a učiteľov, ktorí s nimi pracujú. ECRI uznáva dôležitú úlohu, ktorú hrá výučba týchto predmetov pre rómskych žiakov.⁵⁵ Pripomína však, že vzdelávanie všetkých detí o histórii, kultúre a spoločenskom

⁴⁷ Pozri tiež [webové sídlo NIVAM](#).

⁴⁸ Festival [Jeden svet](#) organizuje organizácia [Ľudia v ohrození](#). Pozri tiež: Európska migračná sieť 2024a; 68.

⁴⁹ CVEK 2022: 17.

⁵⁰ SNSLP (2024a), [Ľudskoprávne princípy v učebniciach občianskej náuky. Analýza učebníc občianskej náuky pre druhý stupeň základných škôl podľa Referenčného rámca kompetencií pre demokratickú kultúru](#): 69-70. Pozri tiež EU FRA 2024a: 3.

⁵¹ Pozri tiež The Slovak Spectator (2024, 4. októbra), [School forced to cancel event commemorating Zámocká shooting victims](#). Všeobecnejšie informácie pozri v IGLYO (2025), [LGBTQI Inclusive Education Report 2025](#): 190.

⁵² NIVAM (2024), [Analýza učebníc so schvaľovacou a odporúčacou doložkou Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky - dejepis, geografia, občianska náuka, etika](#). Štúdia sa vzťahovala na učebnice dejepisu, geografie, občianskej náuky a etiky.

⁵³ NIVAM 2024: 39-40.

⁵⁴ Materiály sú dostupné na webovom sídle projektu [Spolu s Rómami dosiahneme viac](#).

⁵⁵ V tejto súvislosti sa uvádza odkaz na činnosť Poradného výboru Rady Európy pre Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín, napríklad na dokument CoE ACFC (2022) [Piate stanovisko o Slovenskej republike](#): ods. 237.

prínose osôb patriacich do skupín, na ktoré sa zameriava ECRI, je dôležitou súčasťou budovania tolerance a porozumenia medzi príslušníkmi týchto skupín a všeobecnou populáciou.⁵⁶ ECRI preto orgány nabáda, aby pomocou vyššie uvedeného projektu a výskumu a pomocou ďalších zdrojov zabezpečili, že história, kultúra a spoločenský prínos Rómov budú súčasťou kurikula pre všetky deti, a že v školských učebniciach sa nebudú vyskytovať stereotypy a predsudky týkajúce sa Rómov.

Prevenca a boj proti rasistickému šikanovaniu a šikanovaniu z dôvodu LGBTI identity v školách

37. Oficiálne údaje o rasistickom šikanovaní a šikanovaní z dôvodu LGBTI identity v školách nie sú k dispozícii.⁵⁷ Prieskumy týkajúce sa skupín, na ktoré sa zameriava ECRI, však naznačujú, že v slovenských školách sa tento problém vyskytuje. V prieskume Agentúry EÚ pre základné práva (EU FRA) z roku 2023 uviedlo 60 % respondentov z LGBTI komunity zo Slovenskej republiky, že počas navštevovania školy sa stretávali s posmeškami, podpichovaním, urážkami alebo vyhrážkami z dôvodu ich LGBTI identity.⁵⁸ V podobnom prieskume týkajúcom sa Rómov uviedlo 13 % respondentov, že ich deti sa stretávali s verbálnymi útokmi alebo urážkami, a deti 5 % respondentov zažili fyzický útok z dôvodu ich rómskej identity.⁵⁹ Partneri, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy diskutovala, uvádzali, že šikanovaniu boli vystavené aj deti cudzincov, najmä deti utečencov z Ukrajiny navštevujúce slovenské školy. Hoci sa zdá, že vo väčšine prípadov sa šikanovanie týkalo vzťahov medzi žiakmi, nemiestne poznámky vraj občas mali aj učitelia.⁶⁰
38. Orgány prijali viaceré opatrenia na prevenciu a boj proti šikanovaniu, vrátane schválenia revidovanej Smernice k prevencii a riešeniu šikanovania v školách,⁶¹ podporovania osvedčených postupov, a organizácie relevantných seminárov pre učiteľov.⁶² Zriadili aj online poradenskú platformu pre pracovníkov v školstve zameranú na prevenciu a potláčanie rizikového správania, vrátane rôznych foriem šikanovania a diskriminácie medzi žiakmi.⁶³ Orgány informovali ECRI aj o iniciatívach prebiehajúcich na regionálnej úrovni s cieľom navrhnúť jednoduché spôsoby nahlasovania prípadov šikanovania pre žiakov, vrátane anonymného spôsobu.⁶⁴ ECRI víta všetky tieto snahy a iniciatívy. Napriek tomu poznamenáva, že absencia celonárodného zberu údajov o prípadoch šikanovania v školách, zahŕňajúcich aj konkrétne dôvody šikanujúceho správania, môže hatiť schopnosť orgánov riešiť základné príčiny šikanovania a prijímať účinné a ciele opatrenia na prevenciu a riešenie rasistických a anti-LGBTI incidentov v školách.

⁵⁶ Pozri ECRI (2007a), [Všeobecné politické odporúčanie č.10](#): Boj proti rasizmu a rasovej diskriminácii v školskom vzdelávaní a prostredníctvom neho.

⁵⁷ Vo všeobecnosti jeden z piatich školákov na Slovensku uvádzal, že je často vystavený šikanovaniu (Európska komisia (2024), Education and Training Monitor 2024 : [Slovakia](#), s. 11).

⁵⁸ Je to významný nárast v porovnaní so 40 % respondentov, ktorí takúto skúsenosť udávali v roku 2019 (EU FRA (2024a), [LGBTIQ Equality at Crossroads. Progress and Challenges](#): 59). Zároveň 42 % LGBTI ľudí v škole utajovalo svoju LGBTI identitu (EU FRA 2024b: 3).

⁵⁹ Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (2021), [Príjmy a životné podmienky v marginalizovaných rómskych komunitách: Vybrané ukazovatele zo zisťovania EU SILC_MRK_2020](#): 90.

⁶⁰ Denník N. (2025, 11. februára), [O rasistickej poznámke učiteľky všetci mlčia: ona, riaditeľka aj Košický samosprávny kraj ako zriaďovateľ](#); Košicak.sk (2025, 12. februára), [Na Strednej zdravotníckej škole v Košiciach mala učiteľka fyziky rasistickú poznámku, študent sa ospravedlnenia nedočkal](#).

⁶¹ Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky (2025), [Smernica č. 1/2025 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a v školských zariadeniach](#).

⁶² Pozri napr. [webinár](#) „Prevenca šikanovania a iných foriem násilia v multikultúrnom prostredí“, ktorý zorganizoval NIVAM.

⁶³ Platforma [ePoradenstvo](#), ktorú spravuje Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie.

⁶⁴ Orgány delegácie ECRI informovali, že v banskobystrickom regióne sa testuje aplikácia („Nenechaj to byť“), ktorá má žiakom umožniť anonymne nahlasovať šikanovanie.

39. ECRI odporúča, aby orgány vytvorili národný systém monitorovania prípadov šikanovania v školách a zhromažďovali dezagregované údaje o takýchto prípadoch, vrátane údajov o konkrétnych dôvodoch šikanujúceho správania, a aby venovali osobitnú pozornosť incidentom rasistickej alebo anti-LGBTI povahy.

Situácia detí cudzincov v oblasti vzdelávania

40. Podľa oficiálnych údajov bolo v školskom roku 2024/2025 v slovenskom školskom systéme zapísaných 22 707 detí cudzincov. V materských školách tvorili 1,88 %, v základných školách 2,62 % a v stredných školách 2,56 % detí. Schopnosť slovenského školského systému plne integrovať deti cudzincov bola podrobená skúške príchodom utečencov z Ukrajiny, medzi ktorými bolo veľa detí.⁶⁵
41. Všetky deti s legálnym pobytom na Slovensku majú právo navštevovať školu za rovnakých podmienok ako slovenskí občania. Do školského roka 2024/2025 však takúto povinnosť mali iba deti, ktoré mali v krajine trvalý pobyt. Deti s dočasnou ochranou sa nepovažovali za osoby s trvalým pobytom, a teda sa mohli, ale nemuseli zapísať do slovenskej školy.⁶⁶ Podľa niektorých partnerov, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy diskutovala, významný počet ukrajinských detí preto zostával mimo slovenského školského systému,⁶⁷ sčasti aj z dôvodu, že mali prístup k online vyučovaniu z Ukrajiny.⁶⁸
42. Od školského roka 2025/2026 sú všetky deti s dočasnou ochranou povinné navštevovať školu, čo ECRI považuje za vítaný krok. ECRI bola informovaná, že na riešenie nárastu dopytu po miestach v školách orgány vytvorili systém umožňujúci deťom, ktorým sa nepodarilo zapísať do školy podľa vlastného výberu, obrátiť sa priamo na príslušné regionálne školské orgány, ktoré sú povinné nájsť pre ne primerané umiestnenie.
43. ECRI bola tiež informovaná, že pre deti, ktoré dostatočne neovládajú slovenský jazyk, má byť zabezpečené jazykové doučovanie. Zo zistení ECRI získaných počas návštevy však vyplynulo, že táto zásada nebola účinne uplatňovaná.⁶⁹ Medzi hlavné prekážky organizácie doučovania slovenského jazyka patrí skutočnosť, že získavanie finančných prostriedkov od regionálnych orgánov a organizáciu týchto hodín majú na starosti samotné školy, a že existuje všeobecný nedostatok učiteľov s kvalifikáciou na výučbu slovenčiny ako druhého jazyka, ako aj nedostatok relevantných vzdelávacích materiálov. Z tohto dôvodu nie sú hodiny výučby jazyka organizované systematicky, pričom mnohé školy neposkytujú žiadnu inú formu podpory výučby slovenského jazyka.⁷⁰
44. V tomto kontexte ECRI ako pozitívum konštatuje, že nový vzdelávací program pre základné školy, prijatý v roku 2023, zahŕňa vzdelávacie štandardy slovenského jazyka ako druhého jazyka.⁷¹ Víta tiež iniciatívy zamerané na zamestnávanie ukrajinských učiteľov v slovenskom školstve, vrátane rozvíjania ich jazykových zručností s cieľom umožniť im pomáhať ukrajinským žiakom, a na posilnenie spolupráce medzi orgánmi, Detským fondom Organizácie Spojených národov

⁶⁵ K januáru 2025 bola v Slovenskej republike udelená dočasná ochrana 132 453 osobám, z ktorých bolo 31 % (41 345) mladších ako 18 rokov. Pozri Bahna M. a kol. (2025), [Ľudia z Ukrajiny na Slovensku: od prijatia k začleneniu. Spoločenská sonda ukrajinských migrantov a migrantiek na Slovensku](#): 9.

⁶⁶ Pozri tiež CoE SRSG Migration and Refugees (2022), [Report of the fact-finding mission to the Slovak Republic](#): ods. 64-66.

⁶⁷ Odhady počtu týchto detí, ktoré sa v čase návštevy ECRI v máji 2025 ešte nachádzali v Slovenskej republike, sa pohybovali od 3 000 do 8 000 detí. Pozri tiež Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (2025), [Správa z kontroly: Vzdelávanie detí cudzincov v slovenských školách](#): 6.

⁶⁸ Podrobnejšie pozri UNHCR (2024), [Slovakia: Socio-Economic Insights Survey. Final Report. november 2024](#): 14-15.

⁶⁹ Pozri tiež UNICEF (2025), [PATHWAYS Initiative: Documentation of the Pathways model – Supporting Ukrainian refugee youth with their transition from learning to earning in Slovakia](#): 22 a tlačová správa Slovenskej komory učiteľov (2025, 16. mája), [Komora žaluje SR za porušovanie práv detí z Ukrajiny](#).

⁷⁰ Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky 2025: 6. Pozri tiež CVEK a kol. (2022a), [Integrácia ľudí z Ukrajiny](#) 21-23 a CVEK a kol. (2022b), [Integrácia ľudí z Ukrajiny: Návrhy riešení od organizácií občianskej spoločnosti](#): 5.

⁷¹ Európska migračná sieť 2024a: 63.

(UNICEF) a aktérmi občianskej spoločnosti zameranej na poskytovanie ad hoc jazykovej podpory ukrajinským deťom a na predchádzanie predčasnemu ukončovaniu ich školskej dochádzky.⁷² Konštatuje však, že tieto projekty majú len obmedzený záber a naďalej sú potrebné systémové riešenia, a že nedostatok primeranej jazykovej podpory má negatívne účinky na deti nielen ukrajinských, ale všetkých migrantov.

45. Podľa viacerých partnerov, s ktorými ECRI počas návštevy diskutovala, nedostatočná jazyková podpora predstavuje problém aj v súvislosti so skúškou, ktorú musia absolvovať deti cudzincov pre prechod z primárneho na sekundárne vzdelávanie. Deti, ktoré dostatočne neovládajú slovenský jazyk, majú tendenciu dosahovať slabšie výsledky, ktoré plne neodzrkadľujú ich vedomosti, čo môže negatívne ovplyvniť možný výber strednej školy alebo dokonca viesť k predčasnemu ukončeniu školskej dochádzky.
46. ECRI odporúča, aby orgány prijali potrebné opatrenia, aby sa deťom cudzincov umožnilo dosiahnuť dostatočnú úroveň ovládania slovenčiny potrebnú na ich úspešné začlenenie sa do vzdelávacieho systému. V rámci týchto opatrení by orgány mali predovšetkým zlepšiť systém jazykovej výučby prostredníctvom podpory organizovania primeraného počtu hodín slovenského jazyka, prípravy vhodných učebných materiálov a poskytovania ďalších foriem podpory pre deti cudzincov na všetkých stupňoch vzdelávania.

Situácia rómskych detí v oblasti vzdelávania

47. Hoci v čase návštevy v roku 2025 neboli dostupné žiadne aktuálne údaje o školskej dochádzke a vzdelávacích výsledkoch rómskych detí, podľa zhodného názoru všetkých partnerov, s ktorými delegácia ECRI diskutovala, sú tieto ukazovatele aj naďalej významne horšie ako u ostatných žiakov.⁷³ Viacerí partneri, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy diskutovala, taktiež zdôrazňovali, že v dôsledku toho sa miera predčasného ukončovania školskej dochádzky rómskymi deťmi, najmä rómskymi dievčatami, všeobecne považuje za výrazne vyššiu ako v bežnej populácii detí školského veku.
48. Pedagogickí pracovníci, s ktorými sa delegácia ECRI rozprávala, zdôrazňovali ako dôležitý faktor predchádzania predčasnemu ukončeniu školskej dochádzky dobrú komunikáciu s rodičmi, ako aj včasné poskytovanie kariérového poradenstva rómskym žiakom a budovanie dôvery v ich vlastné schopnosti a vzdelávacie perspektívy.⁷⁴ Kľúčovú úlohu v tejto súvislosti hrajú rómski mediátori, ktorí slúžia ako spojivo medzi školami a rómskymi komunitami, ako aj rôzne iniciatívy, vrátane iniciatív aktérov občianskej spoločnosti, zamerané na poskytovanie priebežnej podpory rómskym deťom na ich vzdelávacej dráhe. Počas návštevy delegáciu ECRI potešili príklady úspešnej spolupráce medzi školami a partnermi z občianskej spoločnosti, ako napríklad v základnej škole v Zlatých Klasoch, kde učitelia a vedenie školy nadviazali partnerstvo s mimovládnu organizáciou „Človek v ohrození“ s cieľom organizovať mimoškolské aktivity, doplnkové doučovanie a kariérové poradenstvo pre rómske deti. ECRI považuje takúto spoluprácu za **osvedčený postup**.
49. Počas návštevy ECRI sa tiež jasne ukázalo, že ďalšou významnou prekážkou inklúzie Rómov v oblasti vzdelávania je pretrvávajúci problém segregácie v školách.⁷⁵ ECRI ako pozitívum konštatuje, že orgány uznali túto otázku ako jednu

⁷² UNICEF 2025: 22.

⁷³ Pozri napr. Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (2025b), [Analýza rizík viacnásobnej diskriminácie rómskej mládeže](#): 15.

⁷⁴ Pozri tiež Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (2025b): 17.

⁷⁵ Pozri tiež ECRI 2020: ods. 86-90; ECRI 2014: ods. 125-132; ECRI (2009), [Štvrtá správa o Slovensku](#) ods. 41-46; ECRI (2004a), [Tretia správa o Slovensku](#): ods. 99-108; ECRI (2000), [Druhá správa o Slovensku](#) ods. 60-62. V tejto súvislosti pozri [Stanovisko generálnej advokátky Čapeta](#), SDEÚ, vec č. C-799/23, Európska komisia proti Slovenskej republike vydané 1. augusta 2025.

z prioritných oblastí politiky, čo viedlo k zmene právnych predpisov, v ktorých je segregácia formálne uznaná ako forma diskriminácie,⁷⁶ a k vypracovaniu nových koncepčných dokumentov a usmernení zameraných na desegregáciu škôl.⁷⁷ Väčšina týchto dokumentov a usmernení bola adresovaná jednotlivým školám, čo mohlo prispieť k rovnomernejšiemu rozmiestneniu rómskych a nerómskych detí medzi triedy v niektorých školách. Zdá sa však, že otázka škôl s neúmerne vysokým zastúpením rómskych žiakov sa tým účinne nevyriešila. Navyše, orgány delegácii ECRI naznačili, že z dôvodu absencie komplexných a pravidelne aktualizovaných národných údajov o segregácii v školstve a skutočnosti, že desegregačné projekty boli často implementované ako časovo obmedzené národné alebo európske projekty, bolo náročné vyhodnotiť dlhodobý dosah opatrení prijatých v tejto oblasti. Doteraz uskutočnené opatrenia preto priniesli iba relatívne slabý pokrok k efektívnemu odstráneniu segregácie v školách.⁷⁸

50. Delegácia ECRI zároveň pri svojej návšteve videla dobrý príklad základnej školy v Plaveckom Štvrtku, ktorá bola v minulosti známa systémovou segregáciou rómskych detí.⁷⁹ Zdá sa, že vďaka vysokému nasadeniu pedagogických pracovníkov školy a realizácii projektov zameraných na podporu rómskych žiakov a na zvýšenie atraktívnosti školy pre bežnú populáciu táto škola efektívne rieši uvedený problém.
51. V tejto súvislosti sa delegácia ECRI s potešením dozvedela, že orgány iniciovali projekt priamej spolupráce s trinástimi obcami a mestami s cieľom zmapovať segregáciu v tamjších školách a navrhnúť primerané opatrenia na predchádzanie segregácii a jej odstránenie, prispôbené ich potrebám.⁸⁰ Delegácia ECRI však zdieľa obavy niektorých partnerov, ktorí uviedli, že projekt má pomerne skromný záber v pomere k rozsahu segregácie v školstve krajiny, a že zatiaľ neexistuje žiadny jasný plán na zabezpečenie jeho udržateľnosti a prenesenie výsledkov na ďalšie obce.⁸¹ Orgány informovali ECRI aj o iniciatíve na pretestovanie rómskych detí, ktoré mohli byť chybné zaradené do špeciálnych škôl, a o opatreniach na ich postupné preradenie do bežných škôl.⁸² ECRI túto iniciatívu víta.
52. Na rozdiel od toho pilotný projekt týkajúci sa zriadenia základnej školy pre rómskych žiakov v obci Rakúsy, ktorý sa začal realizovať v roku 2024, a prípadné plány na zriadenie ďalších škôl tohto druhu, vyvolávajú vážne pochybnosti.⁸³ Jedným z deklarovaných cieľov projektu je skutočne vytvárať lepšie príležitosti pre rómske deti a poskytovať im vzdelávanie v rómčine.⁸⁴ Nezávislé inštitúcie a aktéri občianskej spoločnosti však projekt kritizujú za to, že sa realizuje bez primeraných

⁷⁶ § 2 písm. ai) zákona o vzdelávaní a odbornej príprave (zákon č. 245/2008 Z. z.) v znení neskorších predpisov v roku 2023. Pokiaľ ide o kontroverzné názory na túto legislatívnu zmenu, pozri Európsku sieť právnych expertov v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie 2024: 46 a SNSLP (2023d), [Stanovisko Slovenského národného strediska pre ľudské práva k medzerám a nedostatkom prijatého znenia definície segregácie vo výchove a vzdelávaní](#).

⁷⁷ Patria k nim napríklad [Metodická príručka desegregácie vo výchove a vzdelávaní](#) a [Štandardy dodržiavania zákazu segregácie](#).

⁷⁸ Podľa predbežných údajov zhromaždených orgánmi v roku 2025, 66 % rómskych detí ešte stále navštevovalo školy, v ktorých väčšinu ich spolužiakov tvorili Rómovia, a 36 % rómskych detí navštevovalo čisto rómske triedy. Príslušné údaje za rok 2020 boli 66 % resp. 43 %.

⁷⁹ Pozri rozsudok ESLP, [Salay proti Slovensku](#), č. 29359/22, 27. februára 2025.

⁸⁰ Pozri [webové sídlo](#) Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky.

⁸¹ Pozri tiež Amnesty International a ERRC (2025), [Separate and Unequal. School Segregation Persists for Roma in Slovakia](#) : 21.

⁸² Viac informácií je dostupných na [webovom sídle](#) Ministerstva školstva, vedy, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky. Deti, u ktorých sa zistilo, že by mali byť preradené do bežnej školy, najprv prejdú špeciálnymi adaptačnými triedami. Podľa informácií od orgánov sa tento projekt začal implementovať 1. januára 2025 a je naplánovaný do konca roka 2027. Je zameraný na deti z marginalizovaných rómskych komunít a zo sociálne znevýhodneného prostredia vo veku 6 až 10 rokov, u ktorých bolo diagnostikované ľahké mentálne postihnutie.

⁸³ Európska sieť právnych expertov v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie (2024, 18. júla), [Flash report: The Ministry of Education plans to establish a pilot ethnic primary school with a Romani teaching language](#). Pozri tiež Európska sieť právnych expertov v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie (2025), [Country report. Non-discrimination. Slovakia 2025](#): 54-55.

⁸⁴ Orgány odhadujú, že na Slovensku hovorí doma po rómsky približne 60 % Rómov.

konzultácií s rómskymi komunitami, a že by jeho dôsledkom mohlo byť pretrvávajúce segregácie rómskych žiakov.⁸⁵ ECRI uznáva potrebu poskytnúť rómskym deťom kvalitnejšie vzdelávanie a rozširovať príležitosti na zdokonalenie ich znalosti rómskeho jazyka. Zdôrazňuje však, že tento širší cieľ by sa mal sledovať súčasne s plnením cieľov desegregácie rómskych detí vo všetkých školách a so zabezpečením primeraného rozvíjania ich znalosti slovenského jazyka.⁸⁶

53. ECRI odporúča, aby orgány vypracovali a uskutočnili súbor opatrení na podporu inklúzie rómskych detí v oblasti vzdelávania prostredníctvom: (i) vypracovania účinnejších politík zameraných na odstránenie všetkých foriem segregácie v školách a na zabezpečenie ich efektívneho a dôsledného uplatňovania; (ii) poskytovania podpory rómskym žiakom, ich rodinám a školám, prispôsobenej ich potrebám, s cieľom zmenšiť rozdiel vo výsledkoch vzdelávania a znížiť mieru predčasného ukončovania školskej dochádzky, vrátane zabezpečenia primeraného počtu rómskych mediátorov v školách a vypracovania podporných opatrení s osobitným dôrazom na prechod od primárneho k sekundárnemu vzdelávaniu.
54. Materské školy a predprimárne vzdelávanie zohrávajú dôležitú úlohu pri podpore budúcej úspešnosti rómskych školákov, najmä pokiaľ ich materinským jazykom nie je slovenčina. ECRI s potešením konštatuje, že orgány prijali opatrenia na zvýšenie počtu rómskych detí navštevujúcich predškolské zariadenia, vrátane uzákonenia povinnosti navštevovať zariadenie predprimárneho vzdelávania od piatich rokov veku a nároku na navštevovanie materskej školy od troch rokov veku.⁸⁷ Reformu sprevádzalo značné úsilie o rozšírenie kapacít materských škôl, vrátane rekonštrukcie existujúcich a výstavby nových zariadení, pričom podľa predbežných údajov poskytnutých delegácii ECRI reforma prispela k zvýšeniu počtu rómskych detí navštevujúcich zariadenia predprimárneho vzdelávania a materské školy.⁸⁸ Napriek tomu počet rómskych detí zapojených do tohto vzdelávania ešte stále významne zaostáva za celoštátnym priemerom.⁸⁹ Objavovali sa aj správy, že spôsob, akým sa niektoré projekty zamerané na posilnenie kapacít materských škôl uskutočňovali, by mohol posilniť segregáciu rómskych detí v materských školách.⁹⁰
55. ECRI odporúča, aby orgány pokračovali v posilňovaní kapacít materských škôl a zariadení predprimárneho vzdelávania s cieľom zabezpečiť efektívny zápis rómskych detí do materských škôl a zariadení predprimárneho vzdelávania, venujúc osobitnú pozornosť prevencii akejkoľvek formy segregácie rómskych detí v predškolských zariadeniach.

⁸⁵ Pozri napr. Amnesty International a ERRC 2025: 28; Denník N (2024, 3. júla), [Národnostné vzdelávanie nemôže konzervovať deti v oddelených školách](#); SNSLP 2025: 67-70.

⁸⁶ K tejto téme pozri najmä CoE ACFC (2024), [Thematic Commentary No. 1 on Education under the Framework Convention for the Protection of National Minorities](#); ods. 84, 109-110.

⁸⁷ Toto posledné riešenie sa zavádzalo postupne s tým, že deti od štyroch rokov veku mali nárok na predprimárne vzdelávanie od školského roka 2024/2025 a deti od troch rokov veku od školského roka 2025/2026.

⁸⁸ Podľa prvých údajov získaných na jar 2025 sa na niektorej z foriem predprimárneho vzdelávania zúčastňovalo 55 % rómskych detí vo veku 3-6 rokov v porovnaní s 33 % v roku 2020.

⁸⁹ Podľa údajov z roku 2023 navštevovalo zariadenia predprimárneho vzdelávania na Slovensku 78,6 % detí vo veku od 3 rokov do veku povinnej školskej dochádzky (Európska komisia 2024: 4).

⁹⁰ Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (2022), [Správa o výsledku kontroly 2022. Naplnenie Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020 v oblasti vzdelávania](#): 8. Pozri tiež Amnesty International a ERRC 2025: 21.

B. Rovnaké zaobchádzanie a inklúzia v zdravotnej starostlivosti

Legislatíva, opravné prostriedky a údaje

56. Všeobecný zákaz diskriminácie podľa antidiskriminačného zákona z roku 2004 (pozri časť II. A) sa vzťahuje aj na oblasť zdravotnej starostlivosti.⁹¹ Etický kódex zdravotníckych pracovníkov ustanovený zákonom o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch a stavovských organizáciách v zdravotníctve z roku 2004 ukladá zdravotníckym pracovníkom povinnosť rešpektovať život a chrániť, podporovať a obnovovať zdravie bez ohľadu, okrem iného, na národnosť, rasu, náboženstvo a sexuálnu orientáciu pacienta.⁹² Okrem možnosti využiť všeobecné právne prostriedky ochrany pred diskrimináciou podľa antidiskriminačného zákona môžu osoby, ktoré sa domnievajú, že boli diskriminované, a z toho dôvodu im nebola poskytnutá primeraná zdravotná starostlivosť, podať sťažnosť na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou („ÚDZS“).⁹³ Podľa informácií od orgánov ÚDZS neevidoval žiadne sťažnosti na diskrimináciu z rasových alebo anti-LGBTI dôvodov.
57. Prieskumy vykonávané medzi osobami patriacimi do skupín, na ktoré sa zameriava ECRI, však zároveň naznačujú, že miera diskriminácie v oblasti zdravotnej starostlivosti je aj naďalej významná, pričom väčšina prípadov zjavne nie je nahlásená žiadnemu úradnému orgánu. Napríklad podľa prieskumov Agentúry EÚ pre základné práva (FRA) vykonaných v rokoch 2021 a 2023 malo počas 12 mesiacov predchádzajúcich príslušnému prieskumu 9 % respondentov z LGBTI komunity, resp. 13 % respondentov z rómskej komunity, v Slovenskej republike skúsenosť s diskrimináciou v prístupe k zdravotnej starostlivosti z dôvodu ich LGBTIQ resp. rómskej identity.⁹⁴ ECRI tiež konštatuje, že otázkami diskriminácie v oblasti zdravotnej starostlivosti, najmä diskriminácie LGBTI ľudí a Rómov, sa zaoberá stredisko aj verejný ochranca práv.⁹⁵

Situácia LGBTI ľudí v oblasti zdravotnej starostlivosti

58. Nakoľko Slovenská republika neuznáva zväzky medzi osobami rovnakého pohlavia, partneri rovnakého pohlavia nemajú možnosť získať prístup k zdravotnej dokumentácii svojich partnerov a nie sú oprávnení rozhodovať o ich liečbe v prípadoch, keď tak nemôžu urobiť samotní pacienti. V roku 2022 parlament posudzoval návrh zákona, ktorý mal umožniť partnerom rovnakého pohlavia získať prístup k zdravotnej dokumentácii svojich partnerov v prípade lekárskej pohotovosti.⁹⁶ Žiaľ, návrh zákona nebol schválený.⁹⁷ ECRI vyzýva orgány, aby zabezpečili efektívne riešenia, ktoré partnerom rovnakého pohlavia umožnia získať lekárske informácie a prijímať informované rozhodnutia o neodkladnej zdravotnej starostlivosti v zmysle Všeobecného politického odporúčania ECRI č.

⁹¹ Zákon č. [365/2004 Z. z.](#)

⁹² Zákon č. [578/2004 Z. z.](#) Príloha č. 4.

⁹³ Prehľad mechanizmov na ochranu a podporu práv pacienta pozri v SNSLP (2022a), [Možnosti riešenia diskriminácie a porušení ľudských práv v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti](#): 21-33.

⁹⁴ EU FRA 2024b: 2; EÚ FRA (2022), [Roma Survey 2021 – main results](#), 2022: 49. Tie isté prieskumy ukazujú, že posledný incident, ktorý zažili, oznámilo iba 3 % slovenských Rómov a 9 % LGBTI ľudí (EU FRA 2022: 30 a EU FRA 2024a: 47). Analýzu dôvodov nedostatočného oznamovania diskriminácie voči Rómom pozri tiež v: Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (2025a), [Analýza prekážok nedostatočného uplatňovania antidiskriminačnej legislatívy vo vzťahu k Rómom a Rómkam](#): 35-65.

⁹⁵ Pozri napr. SNSLP (2024c), [Správa o dodržiavaní ľudských práv vrátane zásady rovnakého zaobchádzania v Slovenskej republike za rok 2023](#): 89-90. Navyše, oba orgány vydali analýzu všeobecnej povahy obsahujúcu aj informácie týkajúce sa rasovej diskriminácie a diskriminácie LGBTI ľudí v oblasti zdravotnej starostlivosti.

⁹⁶ Návrh zákona a dôvody jeho predloženia sú dostupné [tu](#).

⁹⁷ Amnesty International (2024, 6. mája), [Slovakia: Lessons in Discrimination. Submission to the 46th Session of the UPR Working Group](#): ods. 18.

17 o boji proti intolerancii a diskriminácii voči LGBTI ľuďom⁹⁸ a relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.⁹⁹

59. ECRI sa tiež dozvedela, že pri darovaní krvi musia potenciálni mužskí darcovia odpovedať na otázku, či počas posledných 12 mesiacov mali pohlavný styk s mužom.¹⁰⁰ V prípade kladnej odpovede sú z darcovstva krvi vylúčení. V roku 2023 stredisko konštatovalo, že táto prax má pre homosexuálnych a bisexuálnych mužov diskriminačné účinky. Stredisko odporučilo upraviť dotazník pre darcov krvi tak, aby sa zabezpečilo individuálne posudzovanie rizikovosti sexuálneho správania bez ohľadu na sexuálnu orientáciu darcu, s cieľom chrániť zdravie príjemcov krvnej transfúzie, a zároveň rešpektovať právo homosexuálnych a bisexuálnych mužov na ochranu ich súkromného života bez diskriminácie.¹⁰¹ ECRI nabáda orgány, aby implementovali odporúčania, ktoré v tejto súvislosti vydalo stredisko.
60. Transrodové osoby sa ešte stále stretávajú s ťažkosťami v prístupe k zdravotnej starostlivosti na potvrdenie pohlavia a k iným zdravotníckym službám. Podľa partnerov, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy diskutovala, počet odborníkov kvalifikovaných a ochotných¹⁰² pracovať s transrodovými osobami je v krajine pomerne obmedzený, čo môže spôsobovať prieťahy v prístupe k primeranej liečbe alebo motivovať transrodové osoby k vyhľadávaniu liečby v zahraničí.¹⁰³ Transrodové osoby uvádzajú, že zdravotnícki odborníci vrátane všeobecných lekárov často nepoznajú špecifické potreby transrodových pacientov.¹⁰⁴
61. Až do roku 2023 neexistovali jasné a moderné lekárske štandardy pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti na potvrdenie pohlavia. V marci 2023 ministerstvo zdravotníctva schválilo štandardný postup pre „diagnostiku a komplexné poskytovanie zdravotnej starostlivosti dospelým s transsexualizmom (F.64.0)“, ktorý vypracovala skupina expertov z rôznych medicínskych odborov a zástupcov organizácií pacientov a ministerstva. V tomto dokumente sa uvádzalo, že zdravotnú starostlivosť by transrodovým osobám mal poskytovať multidisciplinárny tím odborníkov, a že táto starostlivosť by mala byť zameraná na podporu nestigmatizujúceho, nediskriminačného a nepatologizujúceho prístupu zdravotníckych pracovníkov a širokej verejnosti k transrodovým osobám. Do tohto postupu však neboli zahrnuté niektoré medicínske zákroky, ktoré ešte neboli v krajine dostupné.
62. ECRI tento vývoj víta, avšak s poľutovaním konštatuje, že ministerka zdravotníctva uvedený dokument oficiálne zrušila s účinnosťou od 3. apríla 2024.¹⁰⁵ V príslušnom vyhlásení ministerstvo uviedlo, že s odborným obsahom dokumentu súhlasí, ale

⁹⁸ Pozri najmä odsek 31 a odporúčanie 16.

⁹⁹ Pozri najmä [Fedotova a ďalší proti Rusku](#) [GC], č. 40792/10, 30538/14 a 43439/14, 17. januára 2023.

¹⁰⁰ Dotazník pre darcov krvi, plazmy a krviniek je k dispozícii v slovenskom a anglickom jazyku na webovej stránke [Národnej transfúznej služby](#).

¹⁰¹ Equinet (2024), [Advancing LGBTIQ+ Equality in Europe: The role of Equality Bodies](#); 45 a SNSLP (2023c), [Obmedzenie gejev a bisexuálnych mužov pri darovaní krvi v Slovenskej republike](#).

¹⁰² Niektorí lekári údajne odmietajú poskytovať zdravotnú starostlivosť na potvrdenie pohlavia z náboženských alebo morálnych dôvodov (Adams N., D. Ganesan D. (2023) [The State of Trans-Specific Healthcare in the EU: Looking Beyond the Trans Health Map 2022](#): 12). Pozri tiež informácie o niektorých zdravotníckych pracovníkoch, ktorí protestovali proti poskytovaniu zdravotnej starostlivosti na potvrdenie pohlavia v Slovenskej republike (ILGA Europe (2024), [Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia 2024](#), Slovensko a Amnesty International (2022, 15. decembra), [Stanovisko Amnesty International Slovensko k Vyjadreniu psychiatrov, psychológov a iných odborníkov k transsexualizmu](#)).

¹⁰³ Pozri tiež SME (2021, 8. júla), [Trans ľudia nenachádzajú pomoc. Lekári sa riadia štyridsať rokov starým usmernením](#).

¹⁰⁴ Pozri napr. Balkan Insight (2023, 7. februára), [In Shadow of Attack, Situation of Slovakia's Trans Community Remains Precarious](#); Iniciatíva Inakosť (2021, 14. júna), [Som Johann](#).

¹⁰⁵ Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (2024, apríl 2a), [Oznámenie o zrušení štandardného postupu „Štandardný postup pre diagnostiku a komplexný manažment zdravotnej starostlivosti o dospelú osobu s transsexualizmom \(F.64.0\)“](#). Pozri tiež The Slovak Spectator (2024, 2. apríla), [Health Ministry praises transgender care guideline, but scraps it in political trade-off](#).

že dokument má aj významný etický a spoločenský dosah, a že bol vydaný bez dostatočnej komunikácie s verejnosťou. Ministerstvo ďalej poukazovalo na nekonzistentnosť administratívnych postupov súvisiacich s právnym uznaním pohlavia.¹⁰⁶ Na tomto základe sa Slovenská psychiatrická spoločnosť rozhodla schváliť štandardný postup ako odborný štandard.¹⁰⁷ V tejto súvislosti ECRI vyzýva orgány, aby urobili kroky na zvýšenie informovanosti zdravotníckych pracovníkov o potrebách transrodových osôb, a aby zabezpečili, že budúce rozhodnutia týkajúce sa poskytovania zdravotnej starostlivosti týmto osobám budú založené na zásadách rovnosti a zákazu diskriminácie.

63. Pokiaľ ide o situáciu intersexuálnych osôb, ECRI konštatuje, že napriek odporúčaniu uvedenému v jej predchádzajúcej správe (ods. 32) slovenská legislatíva ešte stále nezakazuje liečbu na priradenie pohlavia a/alebo chirurgické zásahy do pohlavných znakov detí (tzv. chirurgické zákroky na „normalizáciu pohlavia“) v prípade, že nie sú z medicínskeho hľadiska nevyhnutné. Neexistujú žiadne oficiálne údaje o počte takto vykonaných postupov a ani v súčasnosti platné protokoly alebo usmernenia pre zdravotnú starostlivosť o intersexuálne osoby. Navyše, zo zistení delegácie ECRI získaných počas návštevy vyplynulo, že celková úroveň poznatkov zdravotníckych pracovníkov o potrebách intersexuálnych osôb bola naďalej považovaná za nedostatočnú.
64. ECRI odporúča, aby orgány urobili kroky na zabezpečenie rovnakých práv a dôstojnosti intersexuálnych osôb, najmä prostredníctvom (i) opatrení na vypracovanie a prijatie právnych predpisov, ktoré výslovne a konkrétne zakážu akýkoľvek medicínsky zásah do pohlavných znakov osoby, vrátane chirurgickej, hormonálnej a/alebo mechanickej či inej liečby, bez predchádzajúceho, slobodného, informovaného, výslovného a zdokumentovaného súhlasu tejto osoby, a (ii) poskytovania primeranej odbornej prípravy zdravotníckym pracovníkom, s osobitným dôrazom na právo intersexuálnych osôb na telesnú integritu a rozmanitosť. Orgány by sa pritom mali inšpirovať Všeobecným politickým odporúčaním ECRI č. 17 o prevencii a boji proti intolerancii a diskriminácii voči LGBTI osobám a Odporúčaním CM/Rec(2025)7 Výboru ministrov Rady Európy o rovnosti práv intersexuálnych osôb.

Situácia štátnych príslušníkov iných krajín v oblasti zdravotnej starostlivosti

65. Prístup cudzincov k zdravotnej starostlivosti závisí od ich právneho postavenia a zamestnaneckého statusu. Najväčšiu výzvu priniesol príchod veľkého počtu utečencov z Ukrajiny. Zatiaľ čo spočiatku mali tieto osoby nárok len na neodkladnú a nevyhnutnú zdravotnú starostlivosť, od septembra 2023 majú osoby s dočasnou ochranou nárok na takmer rovnaký rozsah zdravotných služieb ako občania s platným verejným zdravotným poistením.¹⁰⁸ ECRI to považuje za pozitívny krok. Zároveň však konštatuje, že keďže náklady spojené s poskytovaním zdravotnej starostlivosti týmto osobám znáša príslušné ministerstvo, osoby s dočasnou ochranou nie sú zaregistrované v elektronickom systéme zdravotne poistených osôb, a podľa dostupných informácií niektorí poskytovatelia zdravotnej starostlivosti ešte stále odmietajú poskytovať liečbu utečencom z Ukrajiny.¹⁰⁹ ECRI orgány dôrazne nabáda, aby zabezpečili, že všetci poskytovatelia zdravotnej

¹⁰⁶ Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (2024, apríl 2b), [Zmeny pri starostlivosti o osoby s transsexualizmom](#). K tejto téme pozri časť III.B.

¹⁰⁷ Slovenská psychiatrická spoločnosť (2024), [Štandardný postup pre diagnostiku a komplexný manažment zdravotnej starostlivosti o dospelú osobu s transsexualizmom, \(F64.0\)](#).

¹⁰⁸ Pozri Európska migračná sieť (2024b), [Country Factsheet: Slovakia](#); 3; Európska migračná sieť 2024a: 54.

¹⁰⁹ Podľa prieskumu z roku 2024 sa 21 % osôb s dočasnou ochranou, ktoré potrebovali lekársku pomoc, k potrebnej starostlivosti nedostalo. 29 % z nich udávalo ako hlavný dôvod neschopnosť dohodnúť si termín, 24 % uviedlo, že zdravotnícky personál im odmietol poskytnúť starostlivosť, 21 % označilo ako dôvod nedostatok informácií, 20 % čakacie lehoty, a 17 % uvádzalo jazykovú bariéru. Pozri UNHCR 2024: 24. Pozri tiež CVEK a kol. 2022a: 33.

starostlivosti poznajú pravidlá a platné administratívne postupy týkajúce sa prístupu cudzincov, vrátane osôb s dočasnou ochranou, k zdravotnej starostlivosti.

66. Zo zistení delegácie ECRI získaných počas návštevy vyplýva, že možnosť získať zdravotnú starostlivosť na primeranej úrovni je v prípade štátnych príslušníkov iných krajín sťažená tým, že nie je dostatočne vyriešená potreba tlmočenia medzi lekármi a zahraničnými pacientmi. V prípade utečencov z Ukrajiny niektoré mestá tento problém riešili zriadením kliník, ktoré sa špecializujú na poskytovanie zdravotnej starostlivosti tejto kategórii cudzincov a zabezpečujú aj potrebné tlmočenie, ako napríklad zdravotné stredisko Rovniankova v Bratislave, ktorého fungovanie ECRI považuje za **sľubný postup**.¹¹⁰
67. Okrem toho mnohé medzinárodné organizácie a organizácie občianskej spoločnosti zdôrazňovali potrebu špecializovanej psychologickej podpory pre osoby, ktoré opustili svoju krajinu v dôsledku ruskej útočnej vojny proti Ukrajine.¹¹¹ Hoci prieskumy ukazujú, že dostupnosť tejto starostlivosti sa významne zlepšila (91 % osôb, ktoré potrebovali pomoc v oblasti duševného zdravia alebo psychosociálnu podporu, túto pomoc dostali), mnohé osoby s dočasnou ochranou uvádzali, že sa túto pomoc nesnažili získať najmä z dôvodu, že o jej dostupnosti nevedeli, alebo kvôli jazykovej bariére.¹¹² Viacerí partneri, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy diskutovala, poukazovali aj na nedostatočnú dostupnosť podpory v oblasti duševného zdravia pre deti a mladých ľudí z Ukrajiny. ECRI vyzýva orgány, aby posilnili systém pomoci v oblasti duševného zdravia a psychosociálnej podpory pre osoby s dočasnou ochranou, vrátane detí a mladých ľudí, a aby zvýšili informovanosť o dostupnosti týchto služieb.

Situácia Rómov v oblasti zdravotnej starostlivosti

68. Rómovia, najmä obyvatelia marginalizovaných komunít, zostávajú skupinou s nižšou strednou dĺžkou života¹¹³ a s horším zdravotným stavom v porovnaní s väčšinovou populáciou.¹¹⁴ Medzi faktory, ktoré ovplyvňujú zdravotný stav Rómov, patrí geografická vzdialenosť od zdravotníckych zariadení a zlé životné podmienky.¹¹⁵
69. Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 prijatá v októbri 2021 uvádza zdravie ako jednu z prioritných oblastí vládnej politiky a okrem iného sleduje cieľ zmenšiť rozdiel v strednej dĺžke života medzi Rómami a všeobecnou populáciou a bojovať proti diskriminácii Rómov v oblasti zdravotnej starostlivosti. V rámci plnenia tohto cieľa orgány pokračujú v implementácii programu „Zdravé komunity“,¹¹⁶ ktorý v čase návštevy v roku 2025 zamestnával viac ako 320 vyškolených zdravotných mediátorov pracujúcich priamo s rómskymi komunitami v približne 270 obciach. Okrem toho 20 vyškolených rómskych zdravotných mediátoriek pôsobilo v nemocniciach, najmä na gynekologických, pôrodnických a pediatrických oddeleniach. Zdravotní mediátori zamestnaní v rámci tohto programu plnia kľúčovú úlohu pri zvyšovaní zdravotného povedomia rómskeho

¹¹⁰ Podľa informácií od orgánov, do mája 2025 bolo zároveň 550 zdravotníckych pracovníkov z Ukrajiny (lekári, zubní lekári, farmaceuti a pomocný zdravotnícky personál) prijatých do zamestnania v slovenských zdravotníckych zariadeniach, kde pracovali pod dohľadom zdravotníckych pracovníkov už pôsobiach v krajine. Pozri tiež UNICEF (2024, 28. februára), [Ukrainian pediatrician treats children in Slovakia through UNICEF-supported programme](#).

¹¹¹ Pozri napr. SRSG CoE Migration and Refugees 2022: ods. 73-75; CVEK a kol. 2022a: 33 a CVEK a kol. 2022b: 6.

¹¹² UNHCR 2024: 25. Niektoré služby v tejto oblasti poskytovali organizácie občianskej spoločnosti, pozri CVEK a kol. 2022a: 33 a informácie poskytované prostredníctvom webovej stránky [Welcome to Slovakia](#).

¹¹³ Pozri EU FRA 2022: 48.

¹¹⁴ Pozri sieť ERGO (2022), [Roma access to quality, inclusive and affordable health and long-term care in Slovakia](#): 3 a SNSLP 2022a: 3-14.

¹¹⁵ Pozri napr. ERGO Network 2022: 5. Pozri tiež Belak A. (2020), [Úrovně podmínek pro zdraví a zdravotné potreby vo vylúčených rómskych osídleniach na Slovensku](#): 95-98.

¹¹⁶ Pozri ECRI 2020: ods. 99. Bližšie informácie pozri aj na [webovom sídle](#) organizácie „Zdravé regióny“ – štátom financovanej organizácie ministerstva zdravotníctva zodpovednej za implementáciu tohto programu.

obyvateľstva a zlepšovaní ich prístupu k systému zdravotnej starostlivosti, napríklad aj prostredníctvom mediácie počas lekárskeho vyšetrení a hospitalizácie.¹¹⁷ ECRI považuje program „Zdravé komunity“ za **osvedčený postup**.

70. Medzi opatrenia prijaté na zvýšenie kvality zdravotnej starostlivosti poskytovanej Rómom patrí začlenenie tém súvisiacich s poskytovaním starostlivosti marginalizovaným rómskym komunitám do študijných programov lekárskeho fakult a do priebežného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, organizácia školení pre zdravotníckych pracovníkov v rámci iniciatívy „Zdravé komunity“ v spolupráci so strediskom, a poskytovanie finančnej podpory aktérom občianskej spoločnosti pôsobiacim v tejto oblasti. V rámci týchto opatrení ECRI víta projekt „Misia 1000“ zameraný na poskytovanie starostlivosti a podpory tehotným ženám a mladým matkám prostredníctvom siete vyškolených pôrodných asistentiek („babíc“) pôsobiacich priamo v rómskych komunitách.¹¹⁸ ECRI považuje realizáciu tohto projektu za **osvedčený postup**.
71. Napriek tomu rómski pacienti často hlásia prípady hrubého verbálneho zaobchádzania zo strany zdravotníckeho personálu, dlhšie čakacie doby v zdravotníckych zariadeniach alebo incidenty odopretia potrebných služieb zdravotnej starostlivosti.¹¹⁹ Na ilustráciu možno uviesť početné hlásenia, podľa ktorých záchranná zdravotná služba odmietla vyslať sanitku do rómskych osád,¹²⁰ dokonca aj v prípade žien s pôrodnými bolesťami, ktoré nemali inú možnosť ako sa dostať do nemocnice.¹²¹ Delegácia ECRI si počas návštevy vypočula aj tvrdenia, že záchranné zložky poslali sanitku až potom, keď naliehavosť situácie potvrdil miestny zdravotný mediátor.
72. Jednou z foriem údajnej diskriminácie rómskych pacientov v prostredí zariadení zdravotníckej starostlivosti, na ktorú bola ECRI upozornená, bolo nedobrovoľné umiestňovanie do separátnych izieb alebo oddelení v nemocniciach, najmä na gynekologicko-pôrodných a pediatrických oddeleniach.¹²² Zistenia, ktoré delegácia počas návštevy získala v súvislosti s údajnou segregáciou rómskych pacientov v zdravotníckych zariadeniach, poukazujú na existenciu predsudkov na strane zdravotníckych pracovníkov a ostatných, nerómskych, pacientov. V tomto kontexte sa ECRI dozvedela, že orgány iniciovali projekt s cieľom analyzovať situáciu v niektorých nemocniciach, v ktorých údajne dochádzalo k segregácii rómskych pacientov, pochopiť dôvody tejto praxe a vypracovať opatrenia na jej prevenciu a odstránenie. Podľa názoru ECRI by sa tento projekt mal v primeranej dobe dokončiť a pomôcť orgánom pri prijímaní budúcich opatrení na zákaz a odstránenie všetkých takýchto praktík.

¹¹⁷ Pozitívny vplyv práce mediátorov podľa predchádzajúcej stratégie pozri tiež v Rafael V. a kol. (2021), [Externé hodnotenie implementácie Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020](#): 44-46.

¹¹⁸ Európska aliancia pre verejné zdravie (2022, 8. júla), [Mission 1000: Midwives help with antenatal care and care of babies in Slovakia](#). Viac informácií o tomto projekte, ktorý implementuje Asociácia pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu (ACEC), pozri aj na [jej webovom sídle](#).

¹¹⁹ Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity 2025b: 34-36; SNSLP 2022a: 13-14.

¹²⁰ SNSLP 2024c: 89; Ort-Mertlová S., D. Jerotijević (2025), [Causes of health disadvantages and consequences of stigmatization in the Roma community in Slovakia](#): 5-6.

¹²¹ Poradňa pre občianske a ľudské práva (2024, 28. mája), [Stretli sme sa s operačným strediskom záchrannej zdravotnej služby v Košiciach](#).

¹²² Verejný ochranca práv (2021), [Let's talk about childbirth: a human rights-based approach in the context of childbirth](#) 47-49; Ort-Mertlová S., D. Jerotijević 2025: 5; Ivancó Š., J. Lorenci, A. Spitzszky (2022), [Equality and justice on the sidelines: Comparative report on discrimination against Roma and their access to justice in Slovakia and Slovenia](#): 10. Pozri tiež Výbor OSN pre odstránenie diskriminácie žien (2023), [Concluding observations on the seventh periodic report of Slovakia](#): ods 42(b) a 43(b), Poradňa pre občianske a ľudské práva (2024a), [Alternatívna správa mimovládnej organizácie pre Výbor pre práva dieťaťa o nedostatkoch pri vykonávaní Dohovoru na Slovensku](#): 12 – 14 a Výbor OSN pre práva dieťaťa (2025), [Záverečné zistenia k šiestej periodickej správe Slovenskej republiky](#): ods. 33(a).

73. ECRI odporúča, aby orgány zintenzívnili snahy o zabezpečenie rovnakého prístupu rómskych pacientov ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti, najmä prostredníctvom (i) posilnenia odbornej prípravy zacielenej na potlačanie stereotypov medzi všetkými zdravotníckymi a ostatnými odbornými pracovníkmi zdravotníckych zariadení, (ii) zabezpečenia efektívnych mechanizmov zodpovednosti za odmietnutie poskytnutia starostlivosti a za iné diskriminačné zaobchádzanie s pacientmi na základe ich etnického pôvodu, a (iii) dokončenia, v primeranej dobe, analýzy praktík možnej segregácie rómskych pacientov v zdravotníckych zariadeniach a prijatia primeraných opatrení na zákaz, odstránenie a prevenciu všetkých takýchto praktík.

74. Pokiaľ ide o situáciu rómskych žien, ktoré podstúpili sterilizáciu bez ich slobodného a informovaného súhlasu,¹²³ ECRI víta, že v roku 2021 vláda vydala oficiálne ospravedlnenie a pripustila, že išlo o porušenie „osobnej integrity“ a ľudských práv rómskych žien.¹²⁴ ECRI však konštatuje, že ešte stále nebol zriadený mechanizmus odškodnenia obetí týchto sterilizácií.¹²⁵ Delegácia ECRI bola informovaná, že návrh zákona, ktorým sa má zriadiť tento mechanizmus, je pripravený a bude predložený parlamentu. Bola tiež informovaná, že návrh ešte nebol prekonzultovaný s občianskou spoločnosťou ani so zástupcami obetí.¹²⁶

75. ECRI odporúča, aby orgány pokračovali v úsilí o zriadenie efektívneho mechanizmu odškodnenia pre rómske ženy, ktoré boli sterilizované bez ich slobodného a informovaného súhlasu. Tento mechanizmus by mal byť zriadený po konštruktívnych konzultáciách s relevantnými organizáciami občianskej spoločnosti a so zástupcami dotknutých žien.

III. TÉMY ŠPECIFICKÉ PRE SLOVENSKÚ REPUBLIKU

A. Prevencia a boj proti rasizmu a intolerancii v polícii

76. Vo svojej predchádzajúcej správe o Slovenskej republike (ods. 104-109) ECRI vyjadrila znepokojenie v súvislosti s tvrdeniami o násilnom postupe príslušníkov polície proti Rómom a s tým, že nebolo vykonané účinné a nezávislé vyšetrenie prípadov, ktorých sa týkali tieto tvrdenia. Vyjadrila názor, že orgány by mali zásadným spôsobom posilniť nezávislosť Úradu inšpekčnej služby Policajného zboru, alebo že by mali vyšetrowanie tvrdení o zneužití právomoci polície zveriť inému nezávislému orgánu, vybavenému primeranými zdrojmi a s príslušným mandátom, a mali by zaviesť celoplošné používanie telových kamier pri policajných akciách.

77. ECRI s poľutovaním konštatuje, že nedošlo k významnejšej zmene právneho a organizačného postavenia Úradu inšpekčnej služby Policajného zboru, ktorý je naďalej zodpovedný za vyšetrowanie všetkých prípadov zneužitia právomocí polície, vrátane rasovo motivovaného zlého zaobchádzania zo strany polície, a že bolo posilnené zapojenie ministra vnútra do procesu menovania a odvolávania riaditeľa Úradu inšpekčnej služby.¹²⁷ Viacerí partneri, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy diskutovala, preto naďalej vyjadrovali pochybnosti o nezávislosti a efektívnosti tohto orgánu pri riešení rasistického a iného zneužívania právomocí

¹²³ Pozri ECRI 2020: ods 100-101. Pozri tiež: Centrum pre reprodukčné práva a Poradňa pre občianske a ľudské práva (2003), [Body and Soul: forced sterilization and other assaults on Roma reproductive freedom in Slovakia](#).

¹²⁴ Balkan Insight (2025, 23. júla), [Too Young, Too Poor, Too Romani: The Women Sterilised Without Consent](#). Pozri tiež Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (2021, 24. novembra) [Splnomocnenkyňa Andrea Bučková víta ospravedlnenie vlády SR za sterilizáciu rómskych žien v rozpore s právom](#).

¹²⁵ Pozri Poradňa pre občianske a ľudské práva (2024b), [Submission to the Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities concerning Slovakia](#): 2-4. Pokiaľ ide o vládne dokumenty k tejto téme, pozri tiež Verejný ochranca práv (2024), [Správa o činnosti verejného ochrancu práv za obdobie kalendárneho roka 2023](#): 39-42.

¹²⁶ V tejto súvislosti pozri aj Komisár Rady Európy pre ľudské práva (2025), [Memorandum on the human rights of Roma in the Slovak Republic](#): ods. 55 – 60.

¹²⁷ Verejná ochrankyňa práv (2022), [Činnosť verejnej ochrankyne práv počas funkčného obdobia 2017 – 2022](#): 37-38. Pozri tiež UN CERD (2022), [Concluding observations on the thirteenth periodic report of Slovakia](#): ods. 20-21.

polície. Pokiaľ ide o používanie telových kamier policajtní počas policajných akcií, ECRI uvítala, že orgány iniciovali programy pilotného testovania týchto zariadení, a že ich väčší počet bol nasadený v praxi.¹²⁸ ECRI verí, že ich používanie bude celoplošne rozšírené na všetky relevantné policajné operácie.

78. Hoci sa zdá, že násilné policajné razie v rómskych osadách boli zastavené, ECRI naďalej dostávala správy o zlom zaobchádzaní s Rómami, vrátane maloletých, zo strany príslušníkov orgánov presadzovania práva, v podobe rasového profilovania, verbálnych útokov alebo fyzického násillia.¹²⁹ Zo zistení ECRI zároveň vyplynulo, že ešte stále sa dostatočne nevyvodzovala zodpovednosť v prípadoch údajného rasovo motivovaného zlého zaobchádzania zo strany polície, najmä pri starších incidentoch, ktorých vyšetrovanie trvá veľmi dlho. ECRI napríklad vo svojej predchádzajúcej správe (ods. 104) uvádzala tvrdenia o závažnom násilnom konaní, ktorého sa údajne dopustili policajti počas zásahu v Moldave nad Bodvou v roku 2013. Po tom, ako v roku 2020 Európsky súd pre ľudské práva vo svojom rozsudku rozhodol, že pre nedostatok účinného vyšetrenia týchto tvrdení, vrátane možného diskriminačného aspektu násillia voči sťažovateľom, boli porušené články 3 a 14 v spojení s článkom 3 Európskeho dohovoru o ľudských právach,¹³⁰ vláda vydala oficiálne ospravedlnenie za spôsob, akým bola operácia vykonaná, a schválila vyplatenie odškodného údajným poškodeným.¹³¹ Zdá sa však, že napriek viacerým súdnym konaniam týkajúcim sa tejto operácie a značnému času, ktorý uplynul od uvedených udalostí, voči žiadnym príslušníkom polície nebola vyvedená zodpovednosť za spôsob, akým bola vykonaná.¹³²
79. ECRI v tejto súvislosti zdôrazňuje, že orgány majú pozitívny záväzok bojovať proti rasizmu a intolerancii v polícii. Pripomína, že akýkoľvek dojem faktickej beztretnosti páchatel'ov rasovo motivovaného zneužívania právomoci polície by vrhol zlé svetlo na celú profesiu a ohrozil by prácu všetkých policajtov, ktorí dodržiavajú policajnú etiku a zákon. Oslabuje aj dôveru verejnosti v políciu.¹³³ Je preto zásadne dôležité vytvoriť takú policajnú kultúru, v ktorej sa rasovo motivované zneužívanie právomoci vníma ako niečo, čo nemá v orgánoch presadzovania práva miesto, a v ktorej sa za každých okolností rasizmu aktívne predchádza a bojuje sa proti nemu.

¹²⁸ Orgány delegáciu informovali, že súčasťou jedného z takýchto programov spusteného v decembri 2024 bolo otestovanie 608 telových kamier. V čase návštevy ECRI existovali plány na ich ďalšie rozšírenie po vypracovaní štúdie uskutočniteľnosti. K tejto téme pozri aj Rada Európy, CPT (2025), [Report to the Slovak Government on the visit to the Slovak Republic carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment \(CPT\) from 28 November to 9 December 2023](#); ods. 39.

¹²⁹ Pozri napr. ERRC (2023), [Justice Denied: Roma in the Criminal Justice System of Slovakia](#) 25-27; ERRC (2025, 16. januára), [ERRC Submits Complaint Over Police Brutality in Košice, Slovakia](#) a Romea.cz (2025, 4. marca), [Slovakia: Police officer allegedly kicked and slapped Romani children at a school, lawmaker Peter Pollák says he must be held accountable](#). V tejto súvislosti treba mať na zreteli, že v niektorých nahlásených prípadoch, na ktoré bola ECRI upozornená, môže prebiehať vyšetrovanie alebo súdne konanie.

¹³⁰ [R.R. a R.D. proti Slovensku](#) (č. 20649/18, 1. septembra 2020). Výkon tohto rozsudku podlieha [zvyššenému dohľadu](#) Výboru ministrov Rady Európy.

¹³¹ [M.H. a ďalší proti Slovensku](#) (dec.), č. 14099/18, 3. mája 2022. Pozri tiež rozhodnutie [T.K. a ďalší proti Slovensku](#) (dec.), č. 57085/18, 5. marca 2024, ktoré sa týkalo podobnej policajnej akcie uskutočnenej v roku 2015 vo Vrbnici.

¹³² Najnovšie informácie o tejto veci pozri Poradňa pre občianske a ľudské práva a ERRC (2024), [Rule 9.2. Submission with regard to the execution of R.R. and R.D. v. Slovak Republic](#): 4-5; SME (2023, 23. mája), [Raziu v Moldave rieši ten istý vyšetrovateľ, ktorý pred rokmi hovoril, že Rómovia si vymýšľali](#) a The Slovak Spectator (2025, 30. júla), [News digest: In surprising twist, case into infamous raid in Roma settlement reopened](#).

¹³³ Obzvlášť viditeľné to je v skupinách, na ktoré sa zameriava ECRI. Napríklad podľa prieskumu Agentúry EÚ pre základné práva z roku 2021 v Slovenskej republike dôverovalo polícii iba 27 % Rómov, pričom príslušný podiel v celkovej populácii bol 42 %. Oba tieto ukazovatele patrili medzi najnižšie spomedzi všetkých krajín zaradených do prieskumu. Pozri EU FRA 2022: 33.

80. ECRI odporúča, aby orgány prijali rozhodné opatrenia na zabezpečenie účinného vyšetrenia všetkých prípadov zahŕňajúcich tvrdenia o rasistickom zneužití právomoci polície, a aby tam, kde je to opodstatnené, boli páchatelom uložené primerané disciplinárne sankcie a/alebo bolo voči nim nariadené trestné konanie, v zmysle Všeobecného politického odporúčania ECRI č. 11 o boji proti rasizmu a rasovej diskriminácii v policajnej činnosti a relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

B. Právne uznanie rodu

81. Postup právneho uznania rodu zahŕňa zmenu mena, pohlavia a osobného identifikačného čísla („rodného čísla“) zapísaného v evidencii. Tieto zmeny vykonávajú matričné úrady v pôsobnosti ministerstva vnútra a samotné ministerstvo (pokiaľ ide o osobné identifikačné číslo). Na tento účel je potrebné predložiť lekárske posudok, v ktorom sa uvádza, že dotknutá osoba podstúpila „zmenu pohlavia“. Až do roku 2022 neexistoval právny rámec s presne vymedzenými požiadavkami na vydanie tohto posudku. Všeobecne sa však tieto požiadavky vnímali tak, že zahŕňajú potrebu podstúpiť chirurgický zákrok, ktorého výsledkom je trvalá sterilizácia.¹³⁴ Najvyšší správny súd vydal 19. októbra 2022 rozsudok, v ktorom uviedol, že vo svetle medzinárodných ľudskoprávných noriem sa legislatíva nesmie vykladať tak, že na získanie právneho uznania rodu je nevyhnutná chirurgická operácia potvrdzujúca rod (zmena pohlavia).¹³⁵
82. S cieľom vyjasniť tieto požiadavky ministerstvo zdravotníctva vydalo odborné usmernenie o zosúladení postupov pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti pri zmene pohlavia, ktoré predchádzajú vydaniu lekárskeho posudku.¹³⁶ Usmernenie bolo prijaté v apríli 2022 a účinnosť nadobudlo s určitým oneskorením v marci 2023.¹³⁷
83. Je pravda, že usmernenie bolo kritizované za to, že nie je úplne v súlade s existujúcimi medzinárodnými štandardmi.¹³⁸ Podľa názoru ECRI však predstavovalo pozitívny krok v tom, že poskytlo objasnenie osobám, ktoré sa usilovali o právne uznanie ich rodu, a uistilo ich, že na vykonanie tohto postupu už nebude potrebný chirurgický zákrok.¹³⁹ ECRI preto berie s ľútosťou na vedomie, že v novembri 2023 ministerstvo zdravotníctva rozhodlo, že usmernenie už nie je platné, pričom ako dôvod tohto rozhodnutia uviedlo rozporuplné postoje vo vnútri vládnej koalície.¹⁴⁰ Podľa viacerých partnerov, s ktorými delegácia ECRI počas návštevy diskutovala, dôsledkom zrušenia tohto usmernenia je absencia právnej istoty v súvislosti s požiadavkami na právne uznanie rodu, keď niektoré matričné úrady odmietajú zmeniť zápis v matrike, alebo požadujú dôkaz o operácii na potvrdenie pohlavia alebo o liečbe, ktorej výsledkom je nezvratná „zmena pohlavia“. ¹⁴¹

¹³⁴ V tejto súvislosti pozri ECRI 2020: ods. 30 a odporúčanie uvedené v ods. 32.

¹³⁵ [Rozsudok z 19. októbra 2022](#), vec č. 1Sžk/38/2021.

¹³⁶ Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (2022, 6. apríla), [Úradný vestník Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky](#).

¹³⁷ Pozri tiež ECRI (2023a), [Conclusions on the implementation of the recommendations in respect of the Slovak Republic subject to interim follow-up](#).

¹³⁸ Pozri napr. Amnesty International (2022, 12. apríla), [Odborné usmernenie na zjednotenie postupov poskytovania zdravotnej starostlivosti k medicínskej tranzícii je pozitívny krok smerom k ochrane ľudských práv, ale má viaceré nedostatky](#).

¹³⁹ Podľa tohto usmernenia však bolo potrebné podstúpiť hormonálnu terapiu a podať dôkaz o „reálnej skúsenosti“ žiadateľov so životom v súlade s ich rodovou identitou, takže nebolo celkom v súlade so Všeobecným politickým odporúčaním ECRI č. 17 (pozri ECRI 2023b: odporúčanie 25).

¹⁴⁰ Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (2023, 21. novembra), [Ministerstvo zdravotníctva zruší platnosť usmernenia k zmene pohlavia](#). Pozri tiež Euractiv (2023, 22. novembra), [Slovakia revokes gender reassignment guidelines](#).

¹⁴¹ V tejto súvislosti pozri najmä rozsudok ESLP zo 6. apríla 2017, [A.P., Garçon a Nicot proti Francúzsku](#), č. 79885/12, 52471/13 a 52596/13, ods.135. Pozri tiež Verejný ochranca práv (2025), [Správa o činnosti verejného ochrancu práv za obdobie kalendárneho roka 2024](#): 72-75.

84. ECRI zdôrazňuje, že možnosť získať právne uznanie rodovej identity má kľúčový význam pre zabezpečenie práva transrodových osôb na ochranu ich súkromného života a predchádzanie ich diskriminácii. Zastáva názor, že žiadny postup právneho uznania rodu by nemal byť založený na akejkoľvek forme patologizácie transrodových osôb, a že tento postup by mal byť demedikalizovaný.¹⁴² ECRI zároveň znepokojujú diskusie prebiehajúce v parlamente aj vo verejnosti v súvislosti s prijatím legislatívy, ktorá by znemožnila právne uznanie rodu.¹⁴³ Znepokojuje ju tiež, že sa zdá, že novela ústavy prijatá 26. septembra 2025 smeruje skôr k sťaženiu než k uľahčeniu právneho uznania rodu.¹⁴⁴
85. ECRI odporúča, aby orgány prioritne zabezpečili, že postup právneho uznania rodu bude rýchly, transparentný a dostupný, a nebude podmienený vynútenými požiadavkami, ako sú nedobrovoľná sterilizácia, medicínske postupy a/alebo diagnózy súvisiace s duševným zdravím. Orgány by sa pritom mali inšpirovať Všeobecným politickým odporúčaním ECRI č. 17 o boji proti intolerancii a diskriminácii voči LGBTI osobám.

¹⁴² RE CDADI (2022), [Thematic report on gender legal recognition in Europe. First thematic implementation review report on Recommendation CM/Rec\(2010\)5](#): 15-16. V tejto súvislosti Svetová zdravotnícka organizácia roku 2019 depatologizovala transrodové identity.

¹⁴³ V roku 2023 bol podaný legislatívny návrh v tomto zmysle, ktorý však nebol schválený (pozri napr. SNSLP 2024c: 20; Komisárka RE pre ľudské práva (2023, 19. apríla), [Letter to the National Council of the Slovak Republic](#); a Amnesty International (2023, 17. mája), [Slovakia: Parliament should reject bill making legal gender recognition impossible](#).

¹⁴⁴ Pozri Benátska komisia RE (2025), [Slovak Republic. Urgent Opinion on the Draft Amendments to the Constitution](#): ods. 59-65 a Komisar RE pre ľudské práva (2025, 13. júna), [Slovak Republic: Parliament should not adopt Constitutional amendments that undermine human rights](#). Novela, ktorá ustanovuje, že „Slovenská republika uznáva iba biologicky určené pohlavia muža a ženy“, nadobudla účinnosť 1. novembra 2025.

ODPORÚČANIA NA PREDBEŽNÉ NÁSLEDNÉ HODNOTENIE

Dve konkrétne odporúčania, o ktorých prednostnú implementáciu ECRI žiada orgány Slovenskej republiky, sú:

- (§ 25) ECRI odporúča významne posilniť kapacity všetkých špecializovaných štruktúr v rámci polície, ktorých úlohou je odhaľovať a vyšetrovať prípady rasistických a anti-LGBTI prejavov nenávisti, najmä v online priestore, vrátane zabezpečenia dostatočných ľudských zdrojov, digitálnych a iných technologických nástrojov a školení pre policajtov pracujúcich v týchto štruktúrach.
- (§ 85) ECRI odporúča, aby orgány zabezpečili, že postup právneho uznania rodu bude rýchly, transparentný a dostupný, a nebude podmienený vynútenými požiadavkami, ako sú nedobrovoľná sterilizácia, medicínske postupy a/alebo diagnózy súvisiace s duševným zdravím. Orgány by sa pritom mali inšpirovať Všeobecným politickým odporúčaním ECRI č. 17 o boji proti intolerancii a diskriminácii voči LGBTI osobám.

Tieto odporúčania by sa mali implementovať do 18 mesiacov od uverejnenia správy. Po tejto lehote ECRI uskutoční predbežné následné hodnotenie s cieľom preskúmať opatrenia prijaté na ich implementáciu.

ZOZNAM ODPORÚČANÍ

Miesto, na ktorom sa odporúčania nachádzajú v texte správy, je uvedené v zátvorkách.

1. (§ 2) ECRI odporúča, aby orgány predložili parlamentu návrh novely zákona s cieľom výslovne zahrnúť rodovú identitu a pohlavné znaky do relevantných ustanovení Trestného zákona ako zakázané dôvody, a zabezpečiť, aby spáchanie trestného činu s rasistickým alebo anti-LGBTI prvkom bolo priťažujúcou okolnosťou akéhokoľvek bežného trestného činu, v zmysle Všeobecného politického odporúčania ECRI (VPO) č. 7 o vnútroštátnej legislatíve na boj proti rasizmu a rasovej diskriminácii a VPO č. 17 o prevencii a boji proti intolerancii a diskriminácii LGBTI osôb.
2. (§ 15) ECRI odporúča, aby orgány dôrazne povzbudzovali verejne činné osobnosti, vrátane vysokopostavených predstaviteľov a politikov na všetkých stranách, aby sa ihneď, rozhodne a verejne postavili proti prejavom rasovej nenávisti alebo nenávisti voči LGBTI, a aby na každý takýto prejav zareagovali vyjadrením nesúhlasného názoru alebo alternatívnym prejavom (možnými naratívmi), a aby podporovali porozumenie medzi komunitami, vrátane prejavov solidarity s tými, voči ktorým je nenávistný prejav namierený. Volené orgány a politické strany by mali prijať náležité kódexy správania, v ktorých zakážu vyjadrovanie nenávistných prejavov, vyzvú svojich členov a priaznivcov, aby sa zdržali vyjadrovania, schvaľovania alebo šírenia takýchto prejavov, a ustanovia sankcie. V tejto súvislosti ECRI odkazuje na svoje Všeobecné politické odporúčanie č. 15 o boji proti nenávistným prejavom, Odporúčanie CM/Rec(2022)16 Výboru ministrov členským štátom o boji proti nenávistným prejavom a Chartu európskych politických strán pre nerasistickú a inkluzívnu spoločnosť, ktorú prijalo Parlamentné zhromaždenie Rady Európy svojou Rezolúciou č. 2443 (2022).
3. (§ 19) ECRI odporúča, aby orgány podnikli kroky na podporu bezpečného, inkluzívneho a podporujúceho občianskeho online aj offline priestoru, v ktorom môžu organizácie občianskej spoločnosti vyvíjať svoju činnosť zameranú na potláčanie trestných činov z rasovej nenávisti a nenávisti voči LGBTI, a aby pre ne zabezpečili primeranú podporu a ochranu pred vyhrážaním, obťažovaním alebo útokmi. Mali by sa pritom inšpirovať Odporúčaním CM/Rec(2024)4 Výboru ministrov Rady Európy o boji proti trestným činom z nenávisti.
4. (§ 21) ECRI odporúča, aby orgány prijali, s náležitým zreteľom na nezávislosť médií, opatrenia na podporu rovnosti a rozmanitosti, zvyšovanie povedomia o škodlivých účinkoch nenávistných prejavov, a na prevenciu a boj proti dezinformáciám a negatívnej stereotypizácii v médiách, vrátane povzbudzovania a podporovania školiacich programov o inkluzívnom spravodajstve a o prevencii a boji proti nenávistným prejavom pre novinárov, redaktorov a moderátorov online obsahu.
5. (§ 25) ECRI odporúča, aby orgány ako prioritu významne posilnili kapacity všetkých špecializovaných štruktúr v rámci polície, ktorých úlohou je odhaľovať a vyšetrovať prípady rasistických a anti-LGBTI prejavov nenávisti, najmä v online priestore, vrátane zabezpečenia dostatočných ľudských zdrojov, digitálnych a iných technologických nástrojov a školení pre policajtov pracujúcich v týchto štruktúrach.
6. (§ 34) ECRI odporúča, aby orgány zabezpečili, že do školských učebných plánov pre všetky stupne vzdelávania budú začlenené témy rovnosti LGBTI ľudí spôsobom, ktorý je citlivý, primeraný veku a ľahko pochopiteľný, a že diskusie na tému rovnosti LGBTI ľudí, organizované v školách, sa budú zakladať na dôkazoch, a bude sa v nich klásť osobitný dôraz na rovnosť, rozmanitosť a inklúziu.
7. (§ 39) ECRI odporúča, aby orgány vytvorili národný systém monitorovania prípadov šikanovania v školách a zhromažďovali dezagregované údaje o takýchto

prípadoch, vrátane údajov o konkrétnych dôvodoch šikanujúceho správania, a aby venovali osobitnú pozornosť incidentom rasistickej alebo anti-LGBTI povahy.

8. (§ 46) ECRI odporúča, aby orgány prijali potrebné opatrenia, aby sa deťom cudzincov umožnilo dosiahnuť dostatočnú úroveň ovládania slovenčiny potrebnú na ich úspešné začlenenie sa do vzdelávacieho systému. V rámci týchto opatrení by orgány mali predovšetkým zlepšiť systém jazykovej výučby prostredníctvom podpory organizovania primeraného počtu hodín slovenského jazyka, prípravy vhodných učebných materiálov a poskytovania ďalších foriem podpory pre deti cudzincov na všetkých stupňoch vzdelávania.
9. (§ 53) ECRI odporúča, aby orgány vypracovali a uskutočnili súbor opatrení na podporu inklúzie rómskych detí v oblasti vzdelávania prostredníctvom: (i) vypracovania účinnejších politík zameraných na odstránenie všetkých foriem segregácie v školách a na zabezpečenie ich efektívneho a dôsledného uplatňovania; (ii) poskytovania podpory rómskym žiakom, ich rodinám a školám, prispôsobenej ich potrebám, s cieľom zmenšiť rozdiel vo výsledkoch vzdelávania a znížiť mieru predčasného ukončovania školskej dochádzky, vrátane zabezpečenia primeraného počtu rómskych mediátorov v školách a vypracovania podporných opatrení s osobitným dôrazom na prechod od primárneho k sekundárnemu vzdelávaniu.
10. (§ 55) ECRI odporúča, aby orgány pokračovali v posilňovaní kapacít materských škôl a zariadení predprimárneho vzdelávania s cieľom zabezpečiť efektívny zápis rómskych detí do materských škôl a zariadení predprimárneho vzdelávania, venujúc osobitnú pozornosť prevencii akejkoľvek formy segregácie rómskych detí v predškolských zariadeniach.
11. (§ 64) ECRI odporúča, aby orgány urobili kroky na zabezpečenie rovnakých práv a dôstojnosti intersexuálnych osôb, najmä prostredníctvom (i) opatrení na vypracovanie a prijatie právnych predpisov, ktoré výslovne a konkrétne zakážu akýkoľvek medicínsky zásah do pohlavných znakov osoby, vrátane chirurgickej, hormonálnej a/alebo mechanickej či inej liečby, bez predchádzajúceho, slobodného, informovaného, výslovného a zdokumentovaného súhlasu tejto osoby, a (ii) poskytovania primeranej odbornej prípravy zdravotníckym pracovníkom, s osobitným dôrazom na právo intersexuálnych osôb na telesnú integritu a rozmanitosť. Orgány by sa pritom mali inšpirovať Všeobecným politickým odporúčaním ECRI č. 17 o prevencii a boji proti intolerancii a diskriminácii voči LGBTI osobám a Odporúčaním CM/Rec(2025)7 Výboru ministrov Rady Európy o rovnosti práv intersexuálnych osôb.
12. (§ 73) ECRI odporúča, aby orgány zintenzívnili snahy o zabezpečenie rovnakého prístupu rómskych pacientov ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti, najmä prostredníctvom (i) posilnenia odbornej prípravy zacielenej na potláčanie stereotypov medzi všetkými zdravotníckymi a ostatnými odbornými pracovníkmi zdravotníckych zariadení, (ii) zabezpečenia efektívnych mechanizmov zodpovednosti za odmietnutie poskytnutia starostlivosti a za iné diskriminačné zaobchádzanie s pacientmi na základe ich etnického pôvodu, a (iii) dokončenia, v primeranej dobe, analýzy praktík možnej segregácie rómskych pacientov v zdravotníckych zariadeniach a prijatia primeraných opatrení na zákaz, odstránenie a prevenciu všetkých takýchto praktík.
13. (§ 75) ECRI odporúča, aby orgány pokračovali v úsilí o zriadenie efektívneho mechanizmu odškodnenia pre rómske ženy, ktoré boli sterilizované bez ich slobodného a informovaného súhlasu. Tento mechanizmus by mal byť zriadený po konštruktívnych konzultáciách s relevantnými organizáciami občianskej spoločnosti a so zástupcami dotknutých žien.
14. (§ 80) ECRI odporúča, aby orgány prijali rozhodné opatrenia na zabezpečenie účinného vyšetrenia všetkých prípadov zahŕňajúcich tvrdenia o rasistickom zneužití právomoci polície, a aby tam, kde je to opodstatnené, boli páchatelom

uložené primerané disciplinárne sankcie a/alebo bolo voči nim nariadené trestné konanie, v zmysle Všeobecného politického odporúčania ECRI č. 11 o boji proti rasizmu a rasovej diskriminácii v policajnej činnosti a relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

12. (§ 85) ECRI odporúča, aby orgány prioritne zabezpečili, že postup právneho uznania rodu bude rýchly, transparentný a dostupný, a nebude podmienený vynútenými požiadavkami, ako sú nedobrovoľná sterilizácia, medicínske postupy a/alebo diagnózy súvisiace s duševným zdravím. Orgány by sa pritom mali inšpirovať Všeobecným politickým odporúčaním ECRI č. 17 o boji proti intolerancii a diskriminácii voči LGBTI osobám.

BIBLIOGRAFIA

Táto bibliografia uvádza hlavné publikované pramene, ktoré boli použité pri skúmaní situácie na Slovensku. Nemala by sa považovať za vyčerpávajúci zoznam všetkých informačných prameňov, ktoré mala ECRI pri príprave tejto správy k dispozícii.

Európska komisia proti rasizmu a intolerancii (ECRI)

1. ECRI (2023a), [Conclusions on the implementation of the recommendations in respect of the Slovak Republic subject to interim follow-up](#), CRI(2023)04.
2. ECRI (2020), [Sixth report on the Slovak Republic](#), CRI(2020)44.
3. ECRI (2017), [Conclusions on the implementation of the recommendations in respect of the Slovak Republic subject to interim follow-up](#), CRI(2017)24
4. ECRI (2014), [Fifth report on Slovakia](#), CRI(2014)37.
5. ECRI (2012a), [Conclusions on the implementation of the recommendations in respect of Slovakia subject to interim follow-up](#), CRI(2012)29.
6. ECRI (2009), [Fourth report on Slovakia](#), CRI(2009)20.
7. ECRI (2004a), [Third report on Slovakia](#), CRI(2004)4.
8. ECRI (2000), [Second report on Slovakia](#), CRI(2000)35.
9. ECRI (1998a), [Report on the Slovak Republic](#), CRI(98)51.
10. ECRI (1996), [General Policy Recommendation No. 1: Combating racism, xenophobia, antisemitism and intolerance](#), CRI(96)43.
11. ECRI (2018), [General Policy Recommendation No. 2 \(revised\): Equality bodies to combat racism and intolerance at national level](#), CRI(2018)06.
12. ECRI (1998b), [General Policy Recommendation No. 3: Combating racism and intolerance against Roma/Gypsies](#), CRI(98)29.
13. ECRI (1998c), [General Policy Recommendation No. 4: National surveys on the experience and perception of discrimination and racism from the point of view of potential victims](#), CRI(98)30.
14. ECRI (2022), [General Policy Recommendation No. 5 \(revised\): Preventing and combating anti-Muslim racism and discrimination](#), CRI(2022)6.
15. ECRI (2001), [General Policy Recommendation No. 6: Combating the dissemination of racist, xenophobic and antisemitic material via the Internet](#), CRI(2001)1.
16. ECRI (2003), [General Policy Recommendation No. 7: National legislation to combat racism and racial discrimination](#), CRI(2003)8rev, as amended in 2017.
17. ECRI (2004b), [General Policy Recommendation No.8: Combating racism while fighting terrorism](#), CRI(2004)26.
18. ECRI (2021), [General Policy Recommendation No. 9 \(revised\): Preventing and Combating Antisemitism](#), CRI(2021)28.
19. ECRI (2007a), [General Policy Recommendation No.10: Combating racism and racial discrimination in and through school education](#), CRI(2007)6.
20. ECRI (2007b), [General Policy Recommendation No.11: Combating racism and racial discrimination in policing](#), CRI(2007)39.
21. ECRI (2009), [General Policy Recommendation No. 12: Combating racism and racial discrimination in the field of sport](#), CRI(2009)5.
22. ECRI (2011), [General Policy Recommendation No.13: Combating antigypsyism and discrimination against Roma](#), CRI(2011)37rev, as amended in 2020.
23. ECRI (2012b), [General Policy Recommendation No. 14: Combating racism and racial discrimination in employment](#), 2012, CRI(2012)48.
24. ECRI (2016a), [General Policy Recommendation No. 15: Combating Hate Speech](#), CRI(2016)15.
25. ECRI (2016b), [General Policy Recommendation No. 16: Safeguarding irregularly present migrants from discrimination](#), CRI(2016)16.
26. ECRI (2023b), [General Policy Recommendation No. 17: Combating intolerance and discrimination against LGBTI persons](#), CRI(2023)30.
27. ECRI (2025), [ECRI Glossary](#).

Other sources (listed in alphabetical order)

28. Adams N., Ganesan D. (2023) [*The State of Trans-Specific Healthcare in the EU: Looking Beyond the Trans Health Map 2022*](#).
29. Amnesty International (2024, May 6), [Slovakia: Lessons in Discrimination. Submission to the 46th Session of the UPR Working Group](#).
30. Amnesty International (2023, May 17), [Slovakia: Parliament should reject bill making legal gender recognition impossible](#).
31. Amnesty International (2022, December 15), [Stanovisko Amnesty International Slovensko k Vyjadreniu psychiatrov, psychológov a iných odborníkov k transsexualizmu](#).
32. Amnesty International (2022, April 12), [Odborné usmernenie na zjednotenie postupov poskytovania zdravotnej starostlivosti k medicínskej tranzícii je pozitívny krok smerom k ochrane ľudských práv, ale má viaceré nedostatky](#).
33. Amnesty International and ERRC (2025), [Separate and Unequal. School Segregation Persists for Roma in Slovakia](#).
34. Bahna M. et al. (2025), [People from Ukraine: From Acceptance to Integration. A Social Survey of Ukrainian Migrants in Slovakia](#).
35. Balkan Insight (2025, July 23) [Too Young, Too Poor, Too Romani: The Women Sterilised Without Consent](#).
36. Balkan Insight (2025, May 26) [Slovak Civil Society Fears Chilling New Era as NGO Law Is Implemented](#).
37. Balkan Insight (2023, February 7), [In Shadow of Attack, Situation of Slovakia's Trans Community Remains Precarious](#).
38. Belak A. (2020), [Úrovně podmienok pre zdravie a zdravotné potreby vo vylúčených rómskych osídleniach na Slovensku](#).
39. Center for Reproductive Rights and Poradňa pre občianske a ľudské práva (2003), [Body and Soul: forced sterilization and other assaults on Roma reproductive freedom in Slovakia](#).
40. Centrum pre výskum etnicity a kultúry (CVEK) (2022), [Ľudské práva na slovenských a nórskech školách. Ako to vidia deti?](#)
41. CVEK et al. (2022a), [Integrácia ľudí z Ukrajiny](#).
42. CVEK et al. (2022b), [Integration of people from Ukraine. Recommendations from civil society organisations](#).
43. Council for Media Services and Trust Lab (2022), [The prevalence of harmful or potentially illegal content on digital platforms following the Bratislava terrorist attack](#).
44. Council of Europe (CoE) Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities (ACFC) (2024), [Thematic Commentary No. 1 on Education under the Framework Convention for the Protection of National Minorities](#).
45. CoE ACFC (2022), [Fifth Opinion on the Slovak Republic](#), ACFC/OP/V(2022)8.
46. CoE Commissioner for Human Rights (2025), [Memorandum on the human rights of Roma in the Slovak Republic](#), CommHR(2025)3.
47. CoE Commissioner for Human Rights (2025, June 13), [Slovak Republic: Parliament should not adopt Constitutional amendments that undermine human rights](#).
48. CoE Commissioner for Human Rights (2025, April 4), [The letter addressed to the Speaker of the National Council of the Slovak Republic, the Chairs of the Constitutional Law Committee and the Committee for Human Rights and National Minorities, and the Vice-Chair of the Committee for Public Law and Regional Development](#).
49. CoE Commissioner for Human Rights (2023, April 19), [Letter to the National Council of the Slovak Republic](#), CommHR/DM/sf012-2023.
50. CoE Committee of Ministers (2025), Recommendation [CM/Rec\(2025\)7](#) to member States on equal rights for intersex persons, adopted on 7 October 2025.
51. CoE Committee of Ministers (2024a), Recommendation CM/Rec(2024)4 on combating hate crime.
52. CoE Committee of Ministers (2024b), Recommendation CM/Rec(2024)1 on equality of Roma and Traveller women and girls.
53. CoE Committee of Ministers (2022), Recommendation CM/Rec(2022)16 on combating hate speech.
54. Committee of Ministers (2010), Recommendation CM/Rec(2010)5 on measures to combat discrimination on grounds of sexual orientation or gender identity.
55. CoE European Commission for Democracy Through Law (Venice Commission) (2025), [Slovak Republic. Urgent Opinion on the Draft Amendments to the Constitution](#), Opinion No. 1255/2025, CDL-PI(2025)011.

56. CoE European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) (2025), [Report to the Slovak Government on the visit to the Slovak Republic carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment \(CPT\) from 28 November to 9 December 2023](#), CPT/Inf (2025)09.
57. CoE Special Representative of the Secretary General on Migration and Refugees (SRSG Migration and Refugees) (2022), [Report of the fact-finding mission to the Slovak Republic](#), SG/Inf(2022)24.
58. CoE Steering Committee on Anti-discrimination, Diversity and Inclusion (CDADI) (2022), [Thematic report on gender legal recognition in Europe. First thematic implementation review report on Recommendation CM/Rec\(2010\)5](#).
59. Denník N. (2025, February 11), [O rasistickej poznámke učiteľky všetci mlčia: ona, riaditeľka aj košická župa ako zriaďovateľ](#).
60. Denník N. (2024, December 6), [SNS sa chváli zastavením dotácií pre LGBTI+ projekty. Môže to vyústiť do ďalších nenávisťných prejavov, varuje právnik](#).
61. Denník N (2024, July 3), [Národnostné vzdelávanie nemôže konzervovať deti v oddelených školách](#).
62. Denník N. (2022, December 12), [Spevákovi v skalickom klube zlomili sánku, keď kapela na pódiu vyvesila dúhovú vlajku](#).
63. Deputy Prime Minister's Office for the Recovery Plan and the Knowledge Economy (2025), [Analysis of the impacts and opportunities of further enlargement of the European Union for the Slovak Republic with a special emphasis on the integration of Ukraine](#).
64. DigiQ (2025), [Results of Social Media Monitoring in Slovakia 2023-2024](#).
65. Equinet (2024), [Advancing LGBTIQ+ Equality in Europe: The role of Equality Bodies](#).
66. ERGO Network (2022), [Roma access to quality, inclusive and affordable health and long-term care in Slovakia](#).
67. Euractiv (2023, November 22), [Slovakia revokes gender reassignment guidelines](#).
68. Euractiv (2022, November 8), [Archbishop apologises for stance on Bratislava queer bar killings](#).
69. European Commission (2024), Education and Training Monitor 2024: [Slovakia](#).
70. European Migration Network (2024a), [Annual Report on Migration and Asylum in the Slovak Republic 2023](#).
71. European Migration Network (2024b), [Country Factsheet: Slovakia](#).
72. European network of legal experts in gender equality and non-discrimination (2025), [Country report. Non-discrimination. Slovakia 2025](#).
73. European network of legal experts in gender equality and non-discrimination (2024), [Country report. Non-discrimination. Slovakia 2024](#).
74. European network of legal experts in gender equality and non-discrimination (2024, July 18), [Flash report: The Ministry of Education plans to establish a pilot ethnic primary school with a Romani teaching language](#).
75. European Public Health Alliance (2022, July 8), [Mission 1000: Midwives help with antenatal care and care of babies in Slovakia](#).
76. European Roma Rights Centre (ERRC) (2025, January 16), [ERRC Submits Complaint Over Police Brutality in Košice, Slovakia](#).
77. ERRC (2023), [Justice Denied: Roma in the Criminal Justice System of Slovakia](#).
78. European Union Fundamental Rights Agency (EU FRA) (2024a), [LGBTIQ Equality at Crossroads. Progress and Challenges](#).
79. EU FRA (2024b), EU LGBTIQ survey III. LGBTIQ Equality at a Crossroads: Progress and Challenges [Country Data – Slovakia](#).
80. EU FRA (2022), [Roma Survey 2021 – main results](#).
81. The Guardian (2024, January 21), [‘You will not replace us’: a deadly attack on a Slovakian gay bar – and its link to a fast-spreading racist ideology](#).
82. Iniciativa Inakost' (2021, June 14), [Som Johann](#).
83. International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans, and Intersex Association (ILGA) Europe (2025a), [Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia 2025](#).
84. ILGA Europe (2025b), Rainbow Map. [Slovakia](#).
85. ILGA Europe (2024), [Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia 2024](#), Slovakia.

86. International Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer and Intersex Youth & Student Organisation (IGLYO) (2025), [LGBTQI Inclusive Education Report 2025](#).
87. Islamic Foundation in Slovakia (2024), [Islamophobia in Slovakia 2023](#).
88. Islamic Foundation in Slovakia (2023), [Islamophobia in Slovakia 2022](#).
89. Islamic Foundation in Slovakia (2022), [Framing: Mediálny obraz islamu a moslimov na Slovensku](#).
90. Ivanco Š., J. Lorenci, A. Spitálszky (2022), [Equality and justice on the sidelines: Comparative report on discrimination against Roma and their access to justice in Slovakia and Slovenia](#).
91. Košicak.sk (2025, February 12), [Na Strednej zdravotníckej škole v Košiciach mala učiteľka fyziky rasistickú poznámku, študent sa ospravedlnenia nedočkal](#).
92. Liga za ľudské práva (2021), [Utečenci a migranti ako obeť nenávisťných trestných činov - prevencia, pomoc a ochrana](#).
93. Ministry of Education, Research, Development and Youth of the Slovak Republic (2025), [Smernica č. 1/2025 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a v školských zariadeniach](#).
94. Ministry of Health of the Slovak Republic (2024, April 2a), [Oznámenie o zrušení štandardného postupu "Štandardný postup pre diagnostiku a komplexný manažment zdravotnej starostlivosti o dospelú osobu s transsexualizmom \(F.64.0\)"](#).
95. Ministry of Health of the Slovak Republic (2024, April 2b), [Zmeny pri starostlivosti o osoby s transsexualizmom](#).
96. Ministry of Health of the Slovak Republic (2023, November 21), [Ministerstvo zdravotníctva zruší platnosť usmernenia k zmene pohlavia](#).
97. Ministry of Health of the Slovak Republic (2022, April 6), [Official Journal of the Ministry of Health of the Slovak Republic](#).
98. Ministry of Interior of the Slovak Republic (2025), [Konceptia prevencie a boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2028](#).
99. Ministry of Interior of the Slovak Republic (2021a), [Konceptia boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024](#).
100. Ministry of Interior of the Slovak Republic (2021b), [Subjektívne vnímanie bezpečia obyvateľmi Slovenskej republiky](#).
101. NIVAM (2024), [Analýza učebníc so schvaľovacou a odporúčacou doložkou Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky - dejepis, geografia, občianska náuka, etika](#).
102. Office of the Plenipotentiary of the Government of the Slovak Republic for Roma Communities (2025a), [Analýza prekážok nedostatočného uplatňovania antidiskriminačnej legislatívy vo vzťahu k Rómom a Rómkam](#).
103. Office of the Plenipotentiary of the Government of the Slovak Republic for Roma Communities (2025b) [Analýza rizík viacnásobnej diskriminácie rómskej mládeže](#).
104. Office of the Plenipotentiary of the Government of the Slovak Republic for Roma Communities (2021), [Príjmy a životné podmienky v marginalizovaných rómskych komunitách: Vybrané ukazovatele zo zisťovania EU SILC MRK 2020](#).
105. Office of the Plenipotentiary of the Government of the Slovak Republic for Roma Communities (2021, November 24) [Splnomocnenkyňa Andrea Bučková víta ospravedlnenie vlády SR za sterilizácie rómskych žien v rozpore s právom](#).
106. Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) - Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) (2025), Hate speech and hate crime database, [Slovakia](#).
107. OSCE/ODIHR (2024), [Slovakia, Early Parliamentary Elections, 30 September 2023: Final Report](#).
108. Ort-Mertlová S., D. Jerotijević (2025), [Causes of health disadvantages and consequences of stigmatization in the Roma community in Slovakia](#), Social Sciences & Humanities Open 11.
109. Politico (2025, February 3), [Ukraine demands 'impartial' inquiry into death of a citizen in Slovakia](#).
110. Poradňa pre občianske a ľudské práva (2024a), [NGO alternative report to Committee on the Rights of the Child concerning shortcomings in the implementation of the Convention in Slovakia](#).
111. Poradňa pre občianske a ľudské práva (2024b), [Submission to the Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities concerning Slovakia](#).
112. Poradňa pre občianske a ľudské práva (2024, May 28), [Stretli sme sa s operačným strediskom záchrannej zdravotnej služby v Košiciach](#).
113. Poradňa pre občianske a ľudské práva and the ERRC (2024), [Rule 9.2. Submission with regard to the execution of R.R. and R.D. v. Slovak Republic](#).

114. Public Defender of Rights (2025), [Správa o činnosti verejného ochrancu práv za obdobie kalendárneho roka 2024](#).
115. Public Defender of Rights (2024), [Správa o činnosti verejného ochrancu práv za obdobie kalendárneho roka 2023](#).
116. Public Defender of Rights (2022), [Activities of the Public Defender of Rights During Her 2017-2022 Tenure](#).
117. Public Defender of Rights (2021), [Let's talk about childbirth: a human rights-based approach in the context of childbirth](#).
118. Rafael V. et al. (2021), [Externé hodnotenie implementácie Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020](#).
119. Reuters (2022, October 13), ['Radicalised teenager' killed two outside Slovakia gay bar – PM](#).
120. Romea.cz (2025, March 4), [Slovakia: Police officer allegedly kicked and slapped Romani children at a school, lawmaker Peter Pollák says he must be held accountable](#).
121. Runa, T. (2022), [Vzdelávanie a dodržiavanie ľudských práv z pohľadu učiteľov](#).
122. SITA (2024, January 13), [Šimkovičová avizuje, že už nebudú poskytovať dotácie na "školenia mládeže na sexualizovanú šou LGBTI"](#).
123. Slovak Chamber of Teachers (2025, May 16), [Komora žaluje SR za porušovanie práv detí z Ukrajiny](#).
124. Slovak National Centre for Human Rights (SNCHR) (2025), [Report on the Observance of Human Rights Including the Principle of Equal Treatment in the Slovak Republic in 2024](#).
125. SNCHR (2024a), [Ľudskoprávne princípy v učebniciach občianskej náuky. Analýza učebníc občianskej náuky pre druhý stupeň základných škôl podľa Referenčného rámca kompetencií pre demokratickú kultúru](#).
126. SNCHR (2024b), [Náboženské skupiny v mediálnom diskurze: Mediálny monitoring](#).
127. SNCHR (2024c), [Report on the Observance of Human Rights Including the Principle of Equal Treatment in the Slovak Republic in 2023](#).
128. SNCHR (2024d), [State of Rule of Law in Slovakia 2024](#).
129. SNCHR (2023a), [Institutional Structure for the Protection of Fundamental Human Rights at the National Level – Slovakia](#).
130. SNCHR (2023b), [Nenávistný jazyk na politických facebookových profiloch. Správa z monitoringu nenávistných prejavov](#).
131. SNCHR (2023c), [Obmedzenie gejov a bisexuálnych mužov pri darovaní krvi v Slovenskej republike](#).
132. SNCHR (2023d), [Stanovisko Slovenského národného strediska pre ľudské práva k medzerám a nedostatkom prijatého znenia definície segregácie vo výchove a vzdelávaní](#).
133. SNCHR (2022a), [Možnosti riešenia diskriminácie a porušení ľudských práv v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti](#).
134. SNCHR (2022b), [Správa z monitoringu nenávistných prejavov a trestných činov extrémizmu za rok 2022](#).
135. Slovak Psychiatric Association (2024), [Štandardný postup pre diagnostiku a komplexný manažment zdravotnej starostlivosti o dospelú osobu s transsexualizmom, \(F64.0\)](#).
136. The Slovak Spectator (2025, July 30), [News digest: In surprising twist, case into infamous raid in Roma settlement reopened](#).
137. The Slovak Spectator (2025, February 28), [Jewish graves in Humenné defaced with Nazi swastikas](#).
138. The Slovak Spectator (2025, April 24), [Beaten for speaking Ukrainian: foreign students terrorised in Slovak city](#).
139. The Slovak Spectator (2024, October 4), [School forced to cancel event commemorating Zámocká shooting victims](#).
140. The Slovak Spectator (2024, April 2), [Health Ministry praises transgender care guideline, but scraps it in political trade-off](#).
141. SME (2023, May 23), [Raziu v Moldave rieši ten istý vyšetrovateľ, ktorý pred rokmi hovoril, že Rómovia si vymýšľali](#).
142. SME (2021, July 8), [Trans ľudia nenachádzajú pomoc. Lekári sa riadia štyridsať rokov starým usmernením](#).
143. Supreme Audit Office of the Slovak Republic (2025), [Audit Report: Education of Children of Foreigners in Slovak Schools](#).
144. Supreme Audit Office of the Slovak Republic (2022), [Správa o výsledku kontroly 2022. Naplnenie Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020 v oblasti vzdelávania](#).

145. TA3 (2025, February 17), [Šimkovičová nazvala LGBTI ľudí "zhubnou" ideológiou. Evanjelická cirkev sa ich zastala, odmieta šírenie nenávisti.](#)
146. United Nations (UN), Committee on the Elimination of Discrimination against Women (CEDAW) (2023), [Concluding observations on the seventh periodic report of Slovakia](#), CEDAW/C/SVK/CO/7.
147. UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination (CERD) (2022), [Concluding observations on the thirteenth periodic report of Slovakia](#), CERD/C/SVK/CO/13.
148. UN Committee on the Rights of the Child (CRC) (2025), [Concluding observations on the sixth periodic report of Slovakia](#), CRC/C/SVK/CO/6.
149. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR) (2024), [Slovakia: Socio-Economic Insights Survey. Final Report. November 2024.](#)
150. United Nations Children's Fund (UNICEF) (2025), [PATHWAYS Initiative: Documentation of the Pathways model – Supporting Ukrainian refugee youth with their transition from learning to earning in Slovakia.](#)
151. UNICEF (2024, February 28), [Ukrainian pediatrician treats children in Slovakia through UNICEF-supported programme.](#)

Nasledujúca príloha nie je súčasťou analýzy a návrhov ECRI týkajúcich sa situácie v Slovenskej republike

ECRI v súlade so svojím postupom po jednotlivých krajinách vstúpila do dôverného dialógu o prvom návrhu správy s orgánmi Slovenskej republiky. Prihliadla na viacero pripomienok týchto orgánov a začlenila ich do konečnej verzie správy (ktorá v súlade so štandardnou praxou ECRI mohla zohľadňovať iba vývoj do 4. decembra 2025, teda do dňa posúdenia prvého návrhu).

Orgány požiadali aj o to, aby ako príloha k správe bolo uvedené nasledujúce stanovisko.

Stanovisko Slovenskej republiky
k 7. správe Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii Rady Európy ECRI
o Slovenskej republike

Slovenská republika oceňuje konštruktívny dialóg s ECRI. Dovoľujeme si vyjadriť presvedčenie, že pokrok konštatovaný ECRI je výsledkom vzájomne prospešného, interaktívneho dialógu, ktorý bol v mnohých oblastiach dosiahnutý od ostatného monitorovacieho cyklu.

Správa ECRI a jej odporúčania budú v ďalšom procese predmetom starostlivého posúdenia vládou Slovenskej republiky a následne implementované vecne príslušnými inštitúciami Slovenskej republiky s cieľom odstránenia nedostatkov vyplývajúcich z odporúčaní ECRI.

Slovenská republika zároveň využíva túto príležitosť na poskytnutie doplňujúcich a vysvetľujúcich informácií.

I. a II. Ad

Článok 12 Ústavy Slovenskej republiky predstavuje základnú ústavnú záruku rovnakého zaobchádzania a ochrany ľudských práv pre všetkých občanov bez rozdielu.

Ďalšie osobitné články Ústavy Slovenskej republiky špecifikujú osobitú ústavnoprávnu ochranu pre konkrétne ľudsko-právne hodnoty.

Ústavný rámec ochrany je uplatnený vo viacerých právnych normách, napríklad v zákone č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (antidiskriminačný zákon), ktorý stanovuje zásady a mechanizmy prevencie a ochrany pred akoukoľvek formou diskriminácie. Slovenská republika tak plne rešpektuje a naplňa európske i medzinárodné štandardy ochrany ľudských práv a slobôd, a to v súlade so zásadami právneho štátu a demokratických hodnôt.

Ústavné záruky ochrany sú uplatnené aj v oblasti trestného práva. Ustanovenie § 140 zákona č. 300/2005 Trestného zákona v definícii osobitného motívu, zákonného znaku kvalifikovaných skutkových podstát väčšieho množstva trestných činov, reflektuje zásadu rovnosti pred zákonom a univerzálnosti ochrany práv.

Platná právna úprava zabezpečuje, aby všetky osoby boli chránené rovnakým spôsobom a mali zaručený prístup k spravodlivosti. Slovenská republika presadzuje všeobecnosť právnej ochrany, pričom špecifické kategórie sa nevytvárajú, aby nedochádzalo k nežiaducemu rozdeľovaniu spoločnosti či preferovaniu niektorých skupín pred ostatnými.

I. Ad Prevencia a boj proti nenávisťným prejavom a trestným činom z nenávisti

S ohľadom na kroky, ktoré sú zo strany štátnych orgánov podniknuté v oblasti prevencie tzv. hate speech uvádzame, že v rámci projektu „Technická podpora pre prípravu Akčného plánu k Národnej stratégii SR k riadeniu azylu a migrácie“ v spolupráci s Medzinárodnou organizáciou pre migráciu pripravujeme komplexný tréningový balík zameraný na efektívnu a na faktoch založenú komunikáciu o migračných témach. Cieľovou skupinou tohto tréningu by mali byť relevantní aktéri štátnej správy v oblasti migrácie. Očakávaným prínosom tréningu je budovanie kapacít v tejto oblasti. Ďalej uvádzame, že rozdiely v štatistických údajoch týkajúcich sa nenávisťných trestných činov

je spôsobený rozdielnym vykazovaním v rámci procesu vyšetrovania daných skutkov oproti vykazovaniu zo strany neziskových organizácií. V počiatočnom štádiu je stav rovnaký (obeť je považovaná za obeť trestného činu z nenávisti), avšak ak v ďalšom štádiu sa zistí, že skutok nie je trestným činom, napríklad je priestupkom extrémizmu podľa § 47a ods. 1 písm. c) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, tak je automaticky obeť vyradená zo štatistického vykazovania ako obeť nenávistného trestného činu.

I. Ad body 1-3 Legislatíva a politický rámec

Doplnenie ustanovenia § 140 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v platnom znení:

Ustanovením § 140 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v platnom znení špecifikujúce osobitný motív, ako osobitný kvalifikačný pojem, vo svojom aktuálnom znení implementuje relevantnú časť Rámcového rozhodnutia Rady o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného práva zo dňa 28. 11. 2008 (Úradný vestník č. L 328, 06/12/2008).

Ustanovenie tiež reaguje na požiadavky stanovené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov, podľa ktorých je potrebné zabrániť akejkoľvek forme trestnej činnosti páchanej z dôvodu skutočnej či domnanej príslušnosti obete k niektorej menšine, bez ohľadu na povahu jej „odlišnosti“.

Platná právna úprava je plne v súlade so štandardami EÚ v tejto oblasti. Zameranie a detailné špecifikovanie konkrétnych charakteristík pri zákonnej úprave osobitného motívu by mohlo viesť k reštriktívnemu výkladu pri aplikácii tohto ustanovenia, čo by bolo z hľadiska sledovaných cieľov a hodnôt presadzovaných tak ECRI ako aj SR za kontraproduktívne.

I. Ad bod 27. Reakcie na nenávistné prejavy a trestné činy z nenávisti

Slovenská republika, prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „MS SR“), každoročne podporuje subjekty poskytujúce odbornú pomoc obetiam trestných činov v rámci dotačnej schémy pre akreditované subjekty podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZOOTČ“).

Poskytovanie dotácií upravuje zákon č. 302/2016 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, v platnom znení a vyhláška č. 322/2016 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o zložení, rozhodovaní, organizácii práce a postupe komisie pri vyhodnocovaní žiadostí o poskytnutie dotácie a o kritériách pre vyhodnocovanie žiadostí o poskytnutie dotácie.

Kogentné ustanovenia týchto právnych predpisov špecifikujú konkrétne zákonné podmienky a predpoklady, ktoré musia či už subjekty, alebo ich formálne žiadosti o poskytnutie dotácie spĺňať. Rovnako upravujú aj prísne formálny a plne transparentný postup posudzovania a rozhodovania o jednotlivých žiadostiach.

V roku 2024 bolo na poskytovanie odbornej pomoci obetiam trestných činov vyčlenených 250.000,- € a podporených bolo 9 subjektov, na poskytovanie špecializovanej odbornej

pomoci obetiam trestného činu domáceho násilia vyčlenených 1.600.000,- € a bolo podporených 10 subjektov.

V roku 2025 bolo na poskytovanie odbornej pomoci obetiam trestných činov vyčlenených 450.000,- € a podporených bolo 11 subjektov, na poskytovanie špecializovanej odbornej pomoci obetiam trestného činu domáceho násilia vyčlenených 1.600.000,- € a bolo podporených 10 subjektov.

V roku 2026 bolo na poskytovanie odbornej pomoci obetiam trestných činov vyčlenených 500.000,- € a podporených bolo 9 subjektov, na poskytovanie špecializovanej odbornej pomoci obetiam trestného činu domáceho násilia vyčlenených 1.650.000,- € a bolo podporených 10 subjektov.

Podpora a pomoc obetiam trestných činov je kontinuálna a poskytovaná, pričom objem vyčlenených finančných prostriedkov medziročne narastá, rovnako ako sa rozširujú aj počty akreditovaných subjektov. Neposkytnutie dotácie je založené na objektívnych dôvodoch vyplývajúcich zo zákonnej úpravy a viaže sa na konkrétne obdobie jedného roka.

Všetky relevantné informácie, vrátane tých uvedených vyššie, sú zverejnené na webstránke MS SR.

I. a II. Ad odporúčania vo vzťahu k rómskej menšine

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity uviedol, že považuje odporúčania ECRI v oblasti vzdelávania, najmä pokiaľ ide o znižovanie segregácie rómskych detí, za zásadné a v zásade s nimi súhlasí. Zdôrazňuje však, že ich realizácia si vyžaduje dlhodobý, systematický a koordinovaný prístup, ktorý bude reflektovať regionálne rozdiely, kapacity škôl a spoluprácu so samosprávami. Bez stabilného a predvídateľného financovania, ako aj posilnenia podporných profesií, nie je možné dosiahnuť udržateľný pokrok v tejto oblasti.

V oblasti zdravotnej starostlivosti Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity považuje odporúčania ECRI za opodstatnené, najmä pokiaľ ide o zlepšenie dostupnosti služieb a posilnenie dôvery medzi rómskymi komunitami a zdravotníckym personálom. Zároveň poukazuje na potrebu systematického rozvoja terénnych a komunitných programov, ktoré sa v praxi ukazujú ako efektívny nástroj pre znižovanie nerovností, ako aj na potrebu posilnenia zberu relevantných dát pre objektívne hodnotenie situácie.

Pokiaľ ide o oblasť nenávistných prejavov a trestných činov z nenávisi, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity podporuje dôraz ECRI na posilnenie kapacít orgánov verejnej moci a ochranu obetí. Zároveň zdôrazňuje, že hodnotenie rozsahu týchto javov je potrebné vnímať aj v kontexte dostupnosti dát, miery nahlasovania a metodologických obmedzení prieskumov, ktoré môžu ovplyvňovať interpretáciu situácie.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity berie na vedomie aj zistenia týkajúce sa konania príslušníkov policajných zložiek a zdôrazňuje význam dôsledného, nezávislého a transparentného vyšetrovania všetkých podozrení z porušenia základných práv. Zároveň považuje za dôležité posilňovanie preventívnych opatrení, odborných

školení a mechanizmov kontroly, ktoré prispejú k zvyšovaniu dôvery medzi políciou a rómskymi komunitami.

V oblasti podpory obetí trestných činov z nenávisti Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity zdôrazňuje potrebu zabezpečenia stabilného a dlhodobého financovania služieb poskytovaných organizáciami občianskej spoločnosti, ako aj posilnenia dostupnosti právnej a psychosociálnej pomoci pre obeť.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity zároveň považuje za potrebné zdôrazniť, že zlepšenie postavenia Rómov si vyžaduje komplexný a koordinovaný prístup naprieč viacerými verejnými politikami, vrátane vzdelávania, zdravotníctva, bývania a zamestnanosti. Izolované opatrenia bez vzájomnej koordinácie a bez systematického monitorovania ich dopadov nemôžu priniesť dlhodobé a udržateľné zmeny.

II. Ad bod 75. Situácia Rómov v oblasti zdravotnej starostlivosti

Návrh zákona o jednorazovom finančnom odškodnení osôb sterilizovaných v rozpore s právom:

Návrh zákona o jednorazovom finančnom odškodnení osôb sterilizovaných v rozpore s právom je zahrnutý do plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky, so stanoveným konečným termínom plnenia 31. december 2026.

Verejnosť, vrátane organizácii občianskej spoločnosti, sa môže relevantným spôsobom zapojiť do legislatívneho procesu prostredníctvom pripomienkového konania.

The European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) is a unique human rights body that monitors Council of Europe member states' action against racism, intolerance and discrimination on grounds of "race", colour, language, religion, citizenship, national or ethnic origin, sexual orientation, gender identity and sex characteristics.

ECRI was set up by the first Summit of Heads of State and Government of the member states of the Council of Europe in 1993 and became operational in 1994.

ECRI is composed of 46 members appointed on the basis of their independence, impartiality, moral authority and expertise in dealing with issues of racism, intolerance and related discrimination. Each Council of Europe member state appoints one person to serve as a member of ECRI.

Secretariat of ECRI

Anti-discrimination and Inclusion Department
Directorate General of Democracy and Human Dignity
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 90 21 46 62
E-mail: ecri@coe.int

Follow us:

ENG

www.coe.int/ecri

www.coe.int

The Council of Europe is the continent's leading human rights organisation. It comprises 46 member states, including all members of the European Union. All Council of Europe member states have signed up to the European Convention on Human Rights, a treaty designed to protect human rights, democracy and the rule of law. The European Court of Human Rights oversees the implementation of the Convention in the member states.